BARANYI FERENC

EPIPROLÓGUS

Válogatott versek az 1954 és 2004 közötti termésből
(magyarul és különféle európai nyelveken)

HUNGAROVOX KIADÓ
Budapest, 2004

A könyv megjelenését támogatta a

Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériuma

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

A borítót Veszeli Lajos
Prométheusz című festménye felhasználásával
Pereszlényi Helga tervezte
Hátsó borítón: Búza Barna Baranyi Ferencről
készült plakettjének fotóját Markovics Ferenc készítette

Felelős szerkesztő: Kaiser László

© Baranyi Ferenc, 2004

ISBN 963 9292 81 8

HUNGAROVOX KIADÓ BT.
1137 Budapest, Radnóti M. u. 11.
Telefon: 340-0859, fax: 239-0578
Felelős kiadó a Hungarovox Bt. vezetője
Műszaki szerkesztő: Burány Tamás Tel.: 420-9427
Nyomda: ETO-Print Nyomdaipari Kft.
Felelős vezető: Balogh Mihály ügyvezető ig.

TARTALOM

Törvény, ítélet *(Baranyi Ferenc)*

Öregapám
Starý otec *(Alexander Kormos fordítása)*

Emlékeztető
Незабутне *(Jurij Skrobinec fordítása)*

Egyszerű szavak anyámhoz
Jednostavne riječi mojoj majci *(Enver Čolakovič fordítása)*

Húgom
Sestrička *(Emil Boleslav Lukáč fordítása)*

Nem könnyű
Niet gemakkelijk *(Paul de Vree fordítása)*

Mert hősök voltak
Они были героями *(Vlagyimir Firszov fordítása)*

Jaj, mit tegyünk olyannal…
What shall we do…? *(W. Arthur Boggs fordítása)*

Egyszerű szavak – újra anyámhoz
Простые слова – слова к матери *(V. Korcsagin fordítása)*

Ballada az elkényeztetett ifjúságról
Ballad of the pampered youth *(M.U.P. fordítása)*

Kímélj meg…
Non tormentarmi *(Carlo Geminiani fordítása)*

Egyszer majd minden összeköt
Einmal wird alles und verbinden *(Franyó Zoltán fordítása)*

Roskadó alázat
Humilité effondrée *(Andrée Barret fordítása)*

Költőnek lenni itt…
Als Dichter hier zu gelt'n *(Héjjas Zoltán fordítása)*

Aki a napba nézett
Cine-a privit în soare *(O. Hodârnău fordítása)*

Mindkettő emberül
Взаимолостойно *(Müller László fordítása)*

Kedves
Die Liebste *(Franyó Zoltán fordítása)*

Megbocsátom
Sunt iertător *(Adrian Păunescu fordítása)*

Staccato
Distacco *(Aldo Severini fordítása)*

Végül havat lapátol
Наконец он возъмет лопату… *(Szergej Volszkij fordítása)*

Szent Mihály útján
Pe Calea Sfântului Mihai *(Adrian Păunescu fordítása)*

Dunáról fúj a szél
Ветер с Дуная *(Müller László fordítása)*

Küszöbön
Встреча *(Gennagyij Karpunyin fordítása)*

Áldott legyen
Sia benedetta *(Paolo Santarcangeli fordítása)*

Fogadom
Облог *(Pascal Gilevski fordítása)*

Csévharaszti csürdöngölő
Dupák z Csévharasztu *(Alexander Kormoš fordítása)*

Hortobágyi legenda
Leggenda di Hortobágy *(Gianni Toti fordítása)*

Sárga rózsa
Rose jaune *(Françoise Roy fordítása)*

Asszony
Femme *(Françoise Roy fordítása)*

Antikrisztus
Ancikrist *(Alexander Kormoš fordítása)*

Körözvény

Circolare *(Dante Maffia fordítása)*

Ahogy te szeretnéd
As You Would Like *(Tótfalusi István fordítása)*

Csocsoszán ezerkilencszázöt napja
Les mille quatre-vingt-quinze jours de Cio Cio San *(Claire Anne Magnes fordítása)*

Carmen rebelle
Carmen rebelle *(Claire Anne Magnes fordítása)*

Bizonyíték
Proofs *(Tótfalusi István fordítása)*

Vers
A Poem *(Tótfalusi István fordítása)*

Petőfi utolsó (feljegyzett) szava
Ultimul cuvânt (consemnat) al lui Petőfi *(Smaranda Burdea fordítása)*

„…és hamarosan a sötétség”
„…et bientôt les ténèbres” *(Claire Anne Magnes fordítása)*

Alkalmi vers
Gelegenheitsgedicht *(Héjjas Zoltán fordítása)*

Paolo szerenádja
Sérénade de Paolo *(Claire Anne Magnes fordítása)*

Remember 1944
Remember 1944 *(Tótfalusi István fordítása)*

Thermidor
Thermidor *(Claire Anne Magnes fordítása)*

Summázat
Sommation *(Claire Anne Magnes fordítása)*

Utóirat az Evangéliumhoz

Nachschrift zum Evangelium *(Héjjas Zoltán fordítása)*

Negyvennyolcas kérdések
Întrebări paşoptiste *(Monica Buşolu fordítása)*

Humanizmus
Гуманизм *(Müller László fordítása)*

Harc és játszma
Luptă şi joc *(Mircea Micu fordítása)*

A sixtusi Krisztus
Cristo sistino *(Gianni Gismondi fordítása)*

Csorbító évszak fenyeget
A Maiming Season Threatens You *(Tótfalusi István fordítása)*

Rímeimből – Mikszáth Kálmán jeles mondataira
Рифмы на изречения Калъмана Миксата *(Müller László fordítása)*

Epiprológus
Епипролог *(Müller László fordítása)*

RÁADÁS
Öt vers az ötvenből – más változatban

A NEM KÖNNYŰ angolul – *W. Arthur Boggs fordításában*

A MERT HŐSÖK VOLTAK franciául – *Andrée Barret fordításában*

Az ÁLDOTT LEGYEN oroszul – *Gennagyij Karpunyin fordításában*

A FOGADOM németül – *Franyó Zoltán fordításában*

A NEGYVENNYOLCAS KÉRDÉSEK románul – *Smaranda Burdea fordításában*

Baranyi Ferenc életrajza és munkássága *(Snéden Norina)*

TÖRVÉNY, ÍTÉLET

Nyomtatásban először fél évszázada, 1954. július 11-én láthattam Baranyi-opust a területileg illetékes megyei lap: a Pest megyei Népújság hasábjain. Nem vers volt, sóhajnyi glossza csupán. Üröm volt a mérhetetlen örömben, hogy Baranyainak szedték a nevemet. Aztán a második publikáció már vers volt, még abban az esztendőben, immáron helyesen szedett névvel.

Tizenhét éves voltam akkor. Előttem volt az élet és a költői pálya, amelyre most, ha nem is maradéktalan elégedettséggel, de jó lelkiismerettel tekinthetek vissza. Világjobbító elszántságom már akkor is komoly volt, legalább olyan komoly, mint néhány évvel később, amikor a Ballada a dolgok etikájáról című versemet írtam, az idősebb nemzedékhez intézvén szavaimat:

Kanyargós úton, kézenfogva, együtt
megyünk, a léptünk egy irányba tart,
de kezeteket olykor eleresztjük,
ha unjuk már a sok hajtűkanyart.
S megindulunk, akár a megzavart
csikócsapat, ha a karámra ráunt,
a gázolás véresre sebzi lábunk,
kanyar-levágó virtusunk ha éled.
S ti még követ hajítotok utánunk?
A törvény új, de régi az ítélet.

S tekintve, hogy ebben a könyvben valamennyi verssor valamely más európai nyelven is olvasható (merthogy ez a könyv, kérem, egy Euro-Baranyi), álljon itt az idézett strófa történetesen finnül, Anna-Maija Raittila fordításában:

Käsi kädessä, kiemuraisia teitä
kuljemme samaan suuntaan pyrkien,
mutta jouksemme karkuun, jos kierrätätte meitä
hiusneulakäänteillänne rääkäten.
Hyppäämme yli raja-aitojen
kuin kyllästyneet varsat, laumana,
kahlaamme pölyssä, jalat haavoilla
mutta mitäpä siitä – mutkat suoriksi vain!
Ja kivenne satavat selkämme takana –
saimme vanhan tuomion, mutta uuden lain.

Finnül a versnek egyébként Balladi asioiden etiikasta a címe.

Most, ötvenéves írói jubileumomon be kell látnom, hogy a törvény sem új egészen és az ítélet is konokul a régi még. A világ tehát nekem sem engedte, hogy megváltsam. Mindazonáltal, ha egy s némely műveimmel sikerült akárcsak picikét is felbátorítanom, magabiztosabbá tennem azt a tétova moccanást az emberi lélek legmélyén, amely az új törvény és az új ítélkezés felé tájékozódik, akkor ez az öt évtized talán nem volt hiába.

Ötven év – ötven vers. Megduplázva különféle európai nyelveken, tehát kereken száz.

Szerezzen legalább száz jó percet az olvasónak.

Budapest, 2004 tavaszán

Baranyi Ferenc

ÖREGAPÁM

Kalapos volt szegény öreg. Naponta
négy-öt kalappal lendített a sorsán,
s – ha adni-venni falvak összegyűltek –
árulta őket nagy vásári ponyván.

Néhány kalap – s a lányát férjhez adta.
Sok-sok kalap – s cserép került a házra.
S mikor már fedett fővel járt a környék:
öregapám a lét nyűgét lerázta.

Csöndes szerszámait hidegre tette,
hanyatt feküdt és ránccal körbe sáncolt
szemébe húzta utolsó kalapját.
Meghalt. Csak addig élt, amíg muszáj volt.

(1958)

STARÝ OTEC

Starý bol chudák – klobučník a denne
päť kusov zošil kvôli troške zisku
a predával ich keď sa obce zišli
predávať, kupovať na trhovisku.

Niekoľko klobúkov – a vydal dcéru,
sto z nich – a strecha škridlou bola krytá,
keď v okolí už každý mal svoj klobúk,
môj starý otec striasol t'archu žitia.

Nástroje svoje tiché večne zložil,
horeznak ležiac, posledný svoj kužeľ –
klobúk si stiahol na vráskavé oči.
A zomrel. Žil len zatiaľ, dokiaľ musel.

Szlovákra fordította: Alexander Kormoš

EMLÉKEZTETŐ

Szűk volt a bunker, mint paraszt-világkép,
a sóhaj sok, az élelem kevés,
elhasznált, gyönge gyomrokon, tüdőkön
sírón szirénázott a szenvedés.
Anyád utolsó kendőjébe göngyölt
foszló gyapjúval küzdve hideg ellen,
apád kuckóba bújt, remélve-várva,
hogy az utolsó német is kimenjen.

S egy szép napon – tavasz volt és a jég a
kráterbe-gyűlt vizen felengedett –
az utcákon s a mélyvisszhangú erdőn
elhallgattak a dühös fegyverek.
Eljött a fény apádat megkövetni,
amint a kuckóból káprázva ment fel,
s hozzád eljött az első csokoládé,
oldalán három ukrán önkéntessel.

Oly furcsa volt feljönni a világra,
melyről lemondott minden lentvaló,
(nehéz remélni széles, kék úszást, ha
fekete mélybe süllyed a hajó…)
Pedig a rög, barázda népe akkor
nemcsak a *földhöz*, de a *földre* jött föl,
uralkodónak, fázósan kilépve
az ezeréves, bénító időből.

(1960)

НЕЗАБУТНЕ

Було нам тісно в бункері, де гусли
жалі-плачі, кінчалися харчі;
пекло у шлунку й грудях, завивали
сирени грізні в днину і вночі.
Тебе в ряднину загортала мати,
щоб не було в сердешного простуди.
Татусъ жадав, щоб на землі не стало
й останнього фашистського приблуди.

Прийшов той денъ… Була весна, і криги
розтали по воронках на воді.
По вулицях і по лункому лісі
сердита зброя змовкнула тоді.
І батькові, що з бункера піднявся,
сліпило очі сонце волі й ладу.
Тобі ж дали вкраїнці-добровольці –
в житті найпершу – плитку шоколаду.

І всім було так неймовірно-дивно
виходити на світло з підземелъ!…
Так, вирвавшисъ із виру-чорторию,
пливе по синій тиші корабелъ…
Тоді орач не просто став на землю:
тоді на власну землю роздобувся!
Народ – доби новітнього володар –
ярма тисячолітнього позбувся.

Ukránra fordította: Jurij Skrobinec

EGYSZERŰ SZAVAK ANYÁMHOZ

Anyám, mikor templomba hívsz vasárnap
s én nem megyek, s arcodra csöpp ború száll:
csak annyit érts, hogy nem megyek veled – most.
S ne értsd meg azt, hogy nem megyek veled – már.

És ments magadban: „Fáradt tán szegényke.
Sokat lumpolt az éjjel. Fiatal.
Vagy sok a munka, tanulnia kell tán.
Hát maradjon, ha maradni akar.”

Bizony, így lesz ez már minden vasárnap,
de mentegess csak, neked kell a mentség,
könnyebb a fiad korhelynek ítélni,
mint elismerni pogánynak a lelkét.

Tudom, te a templom tornyára nézel,
én feljebb látok, fel a Holdra, Marsra,
ez így törvény, de hogyha magyaráznám,
nem értenéd, csak bánkódnál miatta.

Anyám, becsaplak rég a hallgatással,
hazug a szám, mert nincs egy szava, érve,
de vétkemért békéd a büntetésem.
S ha volna isten, megáldana érte.

(1959)

JEDNOSTAVNE RIJEČI MOJOJ MAJCI

Majko, kad me u crkvu zoveš u nedjelju
a ne podem i na lice ti kane tužan jad –
shvati tad toliko: da ne idem sad,
a ne shvati da neću s tobom već nikad.

Spasi me u sebi. »Umoran je, siromah.
Bančio je noćas. Mlad je sinak naš.
Ili ga učenju teške knjige vabe?
Pa, neka ostane, kad to želi baš.«

Bome, ovako će odsad svake ti nedjelje biti,
al spasavaj me, tebi treba taj spas,
lakše je vjerovati da raskalašenost
sina ti krade, a ne bezbožnosti glas.

Znam, ti na crkveni toranj gledaš gore,
ja dalje vidim – u raketske visine.
Takav je zakon, al da ga tumačim
shvatila ne bi misleći na tmine.

Majko, već odavna ja te šutnjom varam,
usta moja lažu, da ti ne bih protuslovio,
al za moj grijeh tvoj mir je za me kazna.
I da ima boga, on bi me za to blagoslovio.

Szerb–horvátra fordította: Enver Čolakovič

HÚGOM

Nagyváros, jöjj elébe, fogd meg kezét, ne féljen.
Hisz oly bátortalan még, mint tanya-fény az éjben,

jobbkezében zavartan szorongatja motyóját,
lábai a nagy útat meg-megremegve róják.

Megy a lány, szembe fénynek, siet az egyetemre,
mintha tizennyolc évnyi múltjától menekedne,

csupasz vidéki háztól, sártól sivár utaktól,
melyek ködökbe vesznek s egykedvűek, mint az aggkor,

fut malac-etetéstől, odahagyja a konyhát,
hol füstök szürkeszínű nagykendőjükbe vonnák,

fut elmordult szavaktól, nyomába sose érjen
„hozz be szenet”, „etess meg”, „vízért szaladj”,
„tejért menj”!

Húgom halad a járdán, siet az egyetemre,
mintha tizennyolc évnyi múltjától menekedne,

neonfényt hoz a szél és ijedt szemébe fújja,
fényes szelekbe térül Baranyi Jutka útja,

befogadja a város, mint óceán a csermelyt.
És több a csönd falunkban. Ismét valaki elment.

(1960)

SESTRIČKA

Veľmesto, za ruku ju chyť, choď v ústret, nech sa nenastraší,
Veď taká bojazlivá je jak svetielko tam na salaši.

V ručičke prajev batôžtek má a stíska si ho zanovite
a nožičkami preberá a ide stále vopred, ide.

Oproti svetlu ide dievča, náhli sa na univerzitu,
akoby od osemnásťročnej minulosti utekala k svitu.

Preč z vidieckeho domu, preč, preč od blata a poľnej cesty,
čo v hmlách sa stráca ľahostajne jak staroveké chmúrne tresty.

Zuteká od kŕmenia prasiat, kuchyňu náhle opustila,
kde vo vlniakoch zabalená od dymu by sa zadusila,

uteká od jačavých slov, nech nikdy ju viac nedohonia:
„no, dones uhlie”, „nakŕm ho”, zas „vodu” a „niet mlieka doma”!

Sestrička kráča po chodníku, náhli sa na univerzitu,
akoby z osemnásťročnej minulosti zutekala k svitu.

Vietor už neónové svetlo nesie a v nastrašené oči fúka,
a tak sa do jagavých vetrov dostala Baranyiová Jutka.

Prijmi ju, mestro, s láskou, ako oceán prijme prameň.
Tam v našej vieske väčšie ticho. Odišiel odtiaľ niekto. Amen.

Szlovákra fordította: Emil Boleslav Lukáč

NEM KÖNNYŰ…

Ó nem könnyű szemébe vágni
a tudat józan igazát
jó cimborámnak, mikor éppen
énrám emeli poharát,
koccintó szívét falhoz vágni
és köszönteni idegent,
padlóra önteni az érzést
bizony nem könnyű, annyi szent.

És nem könnyű idős apámmal
hajnalba fúló esteken
kíméletesen elvitázni
világon, renden, istenen,
s szeretni, mert jó, csak kemény, mint
aminek hátán élt: a jég,
én túl vagyok korom határán,
ő koránál jóval idébb.

És nem könnyű nem-mel felelni,
mikor templomba hív anyám,
kifogást keresni féltő
szeretéssel, makogva tán,
tekintetét kerülni folyton
– ő nem hiszi, hogy nem hiszek –
örül suta mentségeimnek,
hogy a valót ne tudja meg.

És nem könnyű ma még belátni
káromkodás nélkül, tudom,
hogy jövőt-futó paripánkkal
most rúgtatunk a féluton,
elhallgat a vak szitkozódás,
ha tovább látok az időn,
s nem szidom össze iparunkat,
hogy nincs három pár jó cipőm.

NIET GEMAKKELIJK

Het is niet gemakkelijk de sobere waarheid
van het bewustzijn naar het hoofd
van mijn goede vriend te slingeren
wanneer hij juist zijn glas op mij heft, –
het hart waarmee hij klinkt tegen de muur te gooien
terwijl ik een vreemde wel groet –
het gevoel tot op de bodem geledigd
weggooien, dat is voorwaar
niet gemakkelijk –

En het is niet gemakkelijk met mijn
bejaarde vader te praten zonder hem te krenken
in de avonden die in de dageraad sterven
over de wereld, de orde, god,
en van hem te blijven houden
want hij is goed maar zo hard
als het ijs dat hem droeg,
ik ben wel over de grens van
mijn leeftijd maar bereikte
nog de zijne niet.

Het is niet gemakkelijk neen te antwoorden
wanneer mijn moeder mij naar de kerk roept
uitvluchten te zoeken om haar uit liefde
niet te krenken, missichien stotter ik
wijl ik voortdurend haar blik vermijd
– zij gelooft het niet dat ik niet geloof –
maar zij verheugt zich over mijn onbeholpen
uitvluchten om de waarheid
niet onder ogen te zien.

En het is niet gemakkelijk vandaag nog in te zien
zonder te vloeken, ik weet het wel,
dat we nog maar halfweg draven
met het ons naar de toekomst rennende paard,
de blinde scheldwoorden verstommen
als ik voorbij de tijd zie
en ik scheld onze nijverheid niet uit
als ik geen drie paar goede schoenen heb.

Nem könnyű, mert a jóbarátot
feloldozza a szív talán,
s apánkat néha hallgatással
kíméljük a viták során,
anyánk becsapjuk ál-imával
s cipők miatt káromkodunk…
Hányszor kezet fogunk magunkkal,
s hányszor arculvernénk magunk!

(1960)

Het is niet gemakkelijk want het hart
zal misschien vergiffenis schenken aan de goede vriend
en soms sparen we onze vader
in de loop van hef gesprek
door hetgeen we hebben verzwegen,
wij bedriegen onze moeder door ons
gehuicheld gebed en de vloeken
wegens onze schoenen…
Hoe dikwijls drukken we onszelf de hand
en hoe dikwijls zouden we ons zelf liever in ’t gezicht slaan.

Flamandra fordította: Paul de Vree

MERT HŐSÖK VOLTAK

Mert hősök voltak, akik egykor
véres csütörtök, vörös péntek
napján zászlóval a kezükben
tüntetni nyílt utcára léptek,
kemény volt harcuk. A mienknél
nem nehezebb, de tűzzel-tett vér
virágával volt ékesebb harc.

Más a mienk. Más. Vértelen harc,
hitünkkel-tisztuló közegben
küzdünk, bár gyakran azt se tudjuk:
mikor? mikor nem? s hol az ellen?
Mert nem ütközet a mi harcunk,
nem támadás ekkor vagy akkor,
hol megszabott helyen s időben
pereg a tűz két arcvonalról,
arcvonalaink száma sokszáz
s szétszalad ezer kusza szálra,
gyakran talán rokont kerít be
s ráhurkolódik a barátra,
harcolunk okos hallgatással,
bélelt-szóval, daróc beszéddel,
harcolunk, ha kimért konokság
dobálja szívünk jeges késsel,
harcolunk a mi harcainkra
gőggel legyintőkért és ellen
(bár elfáradva mi is néha
legyintenénk legszívesebben…),
erő minden megértett gond és
gyöngeség, amikor miattuk
szitkozódunk, hitünk leejtve…

Harc, mikor felizzunk a tettre,
s harc, ha seregünk néha tétlen,
a perc stratégiája dönt, hogy
„tétlenség," vagy tett kell-e éppen.

Munkások, melleteknek régen
hideg szuronyok szegeződtek,
miránk fondorlat csöve sandít
s gyanakvás gyilkol. Ez se könnyebb.

ОНИ БЫЛИ ГЕРОЯМИ

Да, они настоящими были героями –
Те, что когда-то
В день кровавого четверга и простреленной пятницы
Со знаменами шли демонстрировать
Веру, совесть и правду свою.
И от нашей борьбы
Их борьба отличалась лишь цветом
Алых роз, что посеяны были жестоким огнем…
И в среде, очищаемой убежденьями нашими,
Да, мы боремся,
Понимая, что наша бескровна борьба,
Понимая, что нам нелегко потому, что
Мы не знаем порою, кто с нами,
А кто – против нас.
Ибо наша борьба – не борьба, где конкретно
И четко
Отдается приказ наступать на таких-то фронтах:
Вот тогда-то и там-то в определенное время.
А в бескровной борьбе враг намного нас опытней.
И фронты разбегаются сотнями спутанных нитей
Могут брата родного
В кольцо окружения взять,
Могут близкого друга петлей захлестнуть…
Мы же боремся часто
Молчанием глубокомысленным,
Добрым словом на мягкой подкладке
Иль речью сермяжной,
Мы же боремся даже тогда, когда наше упорство
Иссякает и нож ледяной в наши души бросает.
Да, мы боремся все же против тех и за тех,
Кто на наши усилья спесивою машет рукою
(Хоть, устав от борьбы,
Мы и сами не прочь отмахнуться).
Наша сила – в каждой понятой нашей заботе,
Слабость наша – когда из-за этих забот,
Мы друг с другом рассорившись,
Отбрасываем свои убеждения…
Борьба – это если мы раскалимся для действия,
И борьба – если армия наша бездействует.
Две борьбы.
Что же выберем мы:
Наступленне иль назндательную оборону?
О рабочие!
В ваши крепкие груди когда-то
Улирались штыки…
Нам сегодня не легче, чем вам:
Ведь на нас постоянно косится дуло интриги,
Подозрительность нас убивает.
Но мы остаемся в строю,

Ha vesztettetek – menthető volt.
Ha mi vesztünk – nekünk nincs mentség.

Mert nektek győzni dicsőség volt,
de nekünk győzni kötelesség.

(1961)

Ибо знаем:
Если вы пораженье когда-то терпели –
Вам было простительно,
Если мы поражения терпим –
Нам нет оправданья,
Ибо ваши победы
Вашей доблестью были,
Ибо наши победы –
Святая обязанность наша!

Oroszra fordította: Vlagyimir Firszov

JAJ, MIT TEGYÜNK OLYANNAL…

Jaj, mit tegyünk olyannal, aki a barikádok
tetején vas-időkben mellét kitárva állott,
hűsége rabjaként átlábalt tűzfolyón is,
s sziszegve járt nyomában a vipera-golyóbis?
Aki a győzelemtől méltán megittasodva
lépett – vezetni-rendelt – kisebb-nagyobb oromra,
és ott, a napba nézve, megrészegült a fényben,
s korbács-nyéllé silányult a zászlórúd kezében?
Körötte közlegények tették tovább, mi kellett:
bányásztak, esztergáltak, földbe magot vetettek,
s parancs-lesőn figyeltek, vigyázva, szinte félve
a hideg hős-szoborrá merevedett vezérre,
s bronz-alakján keresztül lassan gyűlölni kezdték,
miért a tűzbe gázolt, miért vérzett: az eszmét.

……

Vérét ontotta értünk? Öntsünk új vért erébe!
Miattunk tűzbe gázolt? Lopjunk tüzet szivébe!
Bronza bőrré puhuljon, éljen, mozogjon újra,
kezek után kutasson dorongra-fagyott ujja,
ne várja meg, hogy egyszer úgy járjon, mint a többi,
hogy a nép kényszerüljön volt hősét félrelökni…

(1962)

(Megjegyzés: a verset az angol fordító „húzta meg” 1964-ben, nem én. B. F.)

WHAT SHALL WE DO…?

What shall we do with him who unafraid
stood with his open chest on every barricade,
who, like a captive of his credo, waded
over flame-rivers by hissing bullets raided?
who, drunken by his triumph, stepped upon each wall
and ordered men to storm each rampart, low or tall,
and there, he looked into the sun
(which made him drunken quick)
as in his hands the flagpole dwindled to a stick?
Around him, soldiers kept on fighting without arms:
they mined, built houses, drilled the devastated farms;
and waiting for commands, they watched and trembled manifold
their leader who was stiffened to a hero-statue, cold;
and by his bronzy features people started to detest
the very thought for which he stepped in fire,
bled to do his best.

…….

Pour blood into his veins, he bled to make us start!
He waded over flames, steal fire into his heart!
His bronze should soften to a skin; now let him live again,
and let his frozen fingers reach out towards his men!
He should not wait, like others, for the final rout,
when people will be forced to throw their hero out…

Angolra fordította: W. Arthur Boggs

EGYSZERŰ SZAVAK – ÚJRA ANYÁMHOZ

Anyám, ne félts: a harcokat
ilyen szivű fiakra szabták,
ki mélységben volt otthonos –
nem nyeli azt el a magasság.

Mint béles báránybekecset
gombolnád rám a szürkeséget:
ne álljak hátul, sem elöl,
mint oly sokan: középen éljek.

Számtalan szavad, leveled
a féltő intést meg nem állta:
„Fiam, a nőkkel jól vigyázz,
s ne ártsd magad politikába!…”

Anyám, a nő piros kihívás,
kicsattanó, akár az alma,
üt arra, ki felfogja hulltát,
s annak édes, ki megharapja.

S a harc? Emlékszel még, anyám,
az egeret is nagyon szántam,
mikor futása megszakadt
a diadalmas macskaszájban,

de mézédes must-szivemet
fanyarrá érlelték a pincék,
csípősebb lettem s már tudom:
más a jóság, mint a szelídség.

Ki mélységben volt otthonos,
kötelezi azt a magasság!
Anyám, ne félts: a harcokat
ilyen szívű fiakra szabták.

(1963)

ПРОСТЫЕ СЛОВА – СЛОВА К МАТЕРИ

Не бойся, мать: борьба – по мне.
И дай благословенье сыну.
Был я живуч, и там, на дне,
я, пробнваясь вверх, не сгину.

Как шубу, на моей груди
ты серость застегнуть хотела:
не след плестись, мол, позади,
но лезть вперед – совсем не дело.

Ты в сотнях писем, в тыщах строк
учила: »В драку не бросайся,
не тронь политику, сынок,
и женщин тоже опасайся«.

Ах, мама, мама! Разве я
не раскусил натуры женской?
Коль ты ей раб – не даст житья,
коль смел и дерзок – даст блаженство.

Ну, а борьба… Скажу одно:
когда есть цель, то есть и сила.
Вино души моей давно
в подвалах дум перебродило.

Жалел я мышь в зубах кота,
но к чувствам стал с годами строже.
Есть кротость, мать, есть доброта,
И это не одно и то же.

Был стойким я еще на дне,
я взятой выси не покину!…
Не бойся, мать. Борьба – по мне.
Благословение дай сыну.

Oroszra fordította: V. Korcsagin

BALLADA AZ ELKÉNYEZTETETT IFJÚSÁGRÓL

A múlt viharát – gyakran csontig-ázván –
kiállni néktek nem volt egyszerű,
de a jövőt nekünk is csak szivárvány
jelenti még, mert odébb a derű.
Szivünk komoly, ha nem is keserű.
Bár jó nekünk: vihar többé nem üldöz,
de lám, még a mi helyzetünk sem üdvös.
S kik a viharban sérülést szereztek:
úton-útfélen azt vágják fejünkhöz,
hogy mi vagyunk az elkényeztetettek.

Való igaz: a múlttal összevetni
nevetség volna ezt a kort ma már,
(hisz nem bolond málé után epedni
kit asztalához rántottcsirke vár!)
S ha ajtónkon a gond is be-bejár?
Panaszunk illetlen, rendellenes.
(Ne duzzogjon, ha kozmás a leves
olyan, ki kész ebédhez érkezett meg…)
Tőlünk csak a hurrá természetes,
mert mi vagyunk az elkényeztetettek.

A nősüléssel évekig kivárunk,
pártában fogy aránk legszebb kora,
s ha végre a lányt elvesszük: lakásunk
tengernyi pénzért vízcseppnyi szoba.

Nem szülhet asszonyunk, mert nincs hova.
Szűk lett – miként kinőtt kabát – a város,
sok cérna kell még az újjávarráshoz,
mi értjük ezt: lakbért adunk s türelmet.
De hiába is mennénk a tanácshoz,
mert mi vagyunk az elkényeztetettek.

(Már hallom is a tenger ellenérvet:
„mi is így kezdtük”, „kis ügyek a még
erőnk-nyelő mammut-gondokhoz képest”,
„nagyon igényes ez a nemzedék”.

BALLAD OF THE PAMPERED YOUTH

To bear the storms of the past –
Often drenched to the skin and chilled to the marrow –
Was not easy for you.
We know.
But our future, too, is
Only promised by a rainbow,
Its gleam is still remote.
In our hearts we are serene, not bitter.
Good for us. We are haunted by storms no more.
But our course is not yet
Set for good.
Those hurt in the storm
Never fail to remind us
We are the pampered ones.

Quite true. It would be absurd
To compare the present with the past.
(Who is mad enough to crave dry bread
When fried chicken sits on the table?)
Complaints are not in order.
(Those who arrive when the table is set,
Ought not grumble if the meat is burned …)
Only cheers are expected of us –
For we are the pampered ones.

We wait years to get married,
Our intended brides become old maids.
Our home is a tiny, narrow cell
For which we pay
money … and more money.

Our women can bear no children;
There is no room for them.
The city–like an outgrown coat–
Has grown too tight.
Much thread is needed to reweave it.
We understand. We pay rent and are patient.
There is no sense in going to the Council,
For we are the pampered ones.

Already I hear the retorts:
„That was how we started.”
„How petty your worries are,
Compared to the mammoth cares
Which consume our strength.”
„How hard this generation is to please!”

Ez aztán pontos, helyetálló beszéd!
De mért szabály, hogy úgy kezdjük, miként ti?
Csak előbbről lehet előbbre lépni,
s – ha nem piszkálna gondja „kis ügyeknek” –
több nagy munkával tudnánk szembenézni
s akkor se lennénk „elkényeztetettek”.)

Tizenhét évig töltöttük serényen
tudás-borral – kikénezett fejünk,
s nagy polcra téve néhol még kevélyen
üres hordófej kong ukázt nekünk.
(Nem lenne lassan helyén a helyünk?)
A világosság egyidős a renddel:
tizenhét éves. Aszú-értelemmel
volt hát idő betelni minden fejnek.
Ám kit sokszor leszóltak – szólni restell…
(Ja, mi vagyunk az elkényeztetettek!)

Herceg, nincs nálunk hívebb katonád itt,
e had bársony-sátorlapot nem áhít,
jól tudjuk: harca tenger még a rendnek.
Csak ne halljuk dobhártya-szakadásig,
hogy mi vagyunk az elkényeztetettek…

(1962)

How watertight these arguments are.
But why must we begin where you began?
But those who were too often berated
Are ashamed to speak out…
Naturally, we are the pampered ones.
It is easier to move up
From a higher step–
And, were we not harried
By our „small” cares,
We could take on far greater tasks.
And would not be the „pampered ones.”

For seventeen years we filled our heads
With the wine of knowledge.
Yet from a high shelf
An empty hogshead arrogantly
Echoes instructions for us.
(Is it not time for us
To replace them up there?)
Our enlightenment and their system is of the same vintage:
Seventeen years old.
Hence there was time enough
For each hothead to mellow.

Prince, we are your most loyal warriors.
This army needs no purple tents.
We know our band
Must still face many struggles.
What we beg of you
Is that we not hear until our eardrums nearly burst:
That we are the pampered ones…

Angolra fordította: M.U.P.

KÍMÉLJ MEG…

Csak ama rettegőn-riadt
tekintettől kímélj meg engem,
mely minden tiltott nász után
felkönyörög ijedt szemedben,
mikor ketté-józanodunk,
szemedben kérdő a kerekség,
azt kérdezi: így, így sem unsz?
Azt kérdezi: most is szeretsz még?

E pillantás csak cikkanó,
de épp elég, hogy megalázzon,
bántóan bizonygatja azt,
hogy nem nő túl a testi lázon,
mi engem utánad tüzel,
s hogy bujaság a szenvedélyem:
se szív, se gond – csak vér. Szemed
ezt mondja s ez rám nézve szégyen.

Vagy talán ős-eredetű
e szolgamód riadt tekintet?
Visszacsörrennek néha még
szokás-csatolta ősbilincsek?
Megejtett s nyomban otthagyott
cselédlányok félelme ez még?
Kijátszott mátka kínja, ki
odadta frigy előtt a testét?

Fekszünk, tilalmas nász után.
Töprengsz: maradj vagy elköszönj-é?
Nyugalmam gyengéd ernyedés,
csupán te túlozod közönnyé.
Pedig most inkább kell nekem,
hogy itt maradj, hogy végre lássad:
ki jó volt lángnak lobbanón –
jó most duruzsoló parázsnak.

Miért alázol hát ijedt
alázatoddal engem? Ó hát
mikor érjük meg már a nők
tudat-emancipációját?
Merj úgy szeretni, mint ahogy
én szeretlek többezer éve!

Hidd el: csak az a szerelem,
melynek a nász sosem a vége.

(1963)

NON TORMENTARMI…

Non tormentarmi più con questo sguardo
sgomento e impaurito
che, dopo ogni „abbraccio proibito;
supplica nei toui occhi spaventati:
passato l'orgasmo
le tue pupille chiedono
interrogative: e adesso? sei stanco di me?
Mi vuoi tu ancora bene, anche così?

È solo un balenìo,
ma sufficiente all'umiliazione,
dimostrazione sgradevole
che al di sopra di questa febbre fisica non cresca
ciò che verso te mi incendia, e che
la mia passione sia soltanto nei sensi:
niente cuore, niente ansia – solo sangue. I tuoi occhi
lo ripetono, frecce di vergogna…

Questo sguardo servile e impaurito
é forse atavica ereditá? Ti rende
inerte lo strepito degli antichi ceppi
di una abitudine secolare?
É questo il timore delle serve sedotte
e poi subito abbandonate?
É il supplizio della fidanzata ingannata
che si concesse prima delle nozze?

Noi giaciamo, gravidi di piaceri proibiti.
E tu ti tormenti: andartene o rimanere ancora.
Sono teneramente languido
ma ti sembro indifferente.
Peró in questo momento ho ancor più bisogno di te:
e tu devi sentire che la brace
che ci sussulta dentro è necessaria
quanto la fiamma ardente.

Perché tu mi stai mortificando
con questa tua umiltà spaurita?
Quando si arriverá
all'emancipazione totale della donna?
Abbi il coraggio di amarmi così
com'io t'amo da mille e mille anni;

e credimi che il piacere non potrà mai
essere la fine di un amore vero.

Olaszra fordította: Carlo Geminiani

EGYSZER MAJD MINDEN ÖSSZEKÖT

Ölelésünkben összeér:
talán a szív, talán a vér.

Az éjszakában összeköt:
talán a fény, talán a köd.

Mi hát – mi egybetart – lánc?
Talán szeretsz. Tán csak kivánsz.

Mindegy. Most hozzám tartozol.
S enyém leszel valamikor.

Egyszer majd minden összeköt:
a szív, a fény – a vér, a köd.

(1959)

EINMAL WIRD ALLES UNS VERBINDEN

In der Umarmung trifft sich gut:
vielleicht das Herz, vielleicht das Blut.

Uns schliesst zusammen in der Nacht:
der Dunst – vielleicht des Lichtes Macht.

Welch ein Band hält dich doch bei mir?
Ists Liebe? Oder nur Begier?

Egal. Bei mir bist du allein.
Bald wirst du auch die meine sein.

Einmal vereint uns alles gut:
das Herz, das Licht – der Dunst, das Blut.

Németre fordította: Franyó Zoltán

ROSKADÓ ALÁZAT

Az apró hallgatások csönddé hatalmasultak,
csak te lehetsz a vétkes, ha majd talán megunlak,
hol már az a hiú láz, mi színes-lenni sarkallt?
Elmaradtak a csokrok, a sarki málnafagylalt,
nem várod el te sem már, mit úgyis elfelejtek:
a semmiség csodáit, a kéretlen figyelmet.

Szeretlek. Biztos így van, mert félek néha tőled,
hogy elveszíted egyszer mindent-bíró erődet,
hogy felbőszít a vakság, mely téged meg se látva
űz nálad halványabb heveny-nők mámorába,
és lázadón ragyogsz fel, mert fájni fog, megértem,
nagy fények birtokában – maradni észrevétlen.
Mert szép vagy, mint a vadvíz szinéről gyűrüző nesz,
melyből a partra érve nyugalmas esti csönd lesz,
mely fel sem fogható már, még sóhaját se hallod,
csak titkos lebbenését érzékelik a partok.
Szép vagy, akár a csöndben a rezzenéstelenség,
és mint borús szemekben a könnybe-bújt meleg-kék,
és szép, akár a lelkem legmélyében fakadt dal,
amit magam se hallok és mégis megvigasztal.
De hallgattál az első csokor-elmaradásnál,
és hallgattál az első kijózanult varázsnál,
nem kérdeztél, ha kérdést olvastam a szemedből,
csak hallgattál szorongva. Féltél a felelettől.
S törődött hallgatásod csönddé hatalmasult már,
jaj, nem lehet szerelmünk korán ősszé fakult nyár!
Vívj ellenemre harcot, ahol megküzdve érted
vér-áldozásaimból derül ki: mennyit érek,
hidd el: téged silányít a roskadó alázat,
tüzeiddel gyötörj meg, mint sorvadót a lázak,
a lappangó bajoknál tisztább a látható kór:

jobban küzd gyógyulásért, ki sír a fájdalomtól.

(1963)

HUMILITÉ EFFONDRÉE

Petits silences devenus silence immense,
où est ta fièvre qui m'obligeait à brûler?
C'est toi qui seras coupable si je me lasse.
Bouquets et glace à la framboise au coin des rues,
je les oublie. Mais toi, tu ne les attends plus,
les miracles, les attentions, les petits riens
qu'on ne demande pas. Mais je t'aime. Et j'ai peur
quand désespérément aveugle et enivré,
je m'en vais vers les ternes femmes de hasard
et que tu resplendis de toute ta révolte
toi, dans ta grande lumière abandonnée.
Tu es belle, comme le grondement sauvage
du milieu d'un grand fleuve, qui, touchant la rive
est devenu paisible silence du soir
dont on entend à peine le doux soupir
contre la terre, et le flottement mystérieux.
Tu es belle, comme une absence de frisson
dans le silence – comme, voilés par les pleurs,
de chauds yeux bleus. Et belle encore comme un chant
jailli des profondeurs de l'âme, et qui console
sans qu'on l'entende. Tu es belle, mais pourquoi,
pourquoi, le premier jour où manquèrent les fleurs,
le jour où n'eut pas lieu le miracle rêvé,
le jour de la première question dans tes yeux,
n'as-tu rien dit? tu te taisais le coeur serré
et craignant ma réponse. Aujourd'hui ces silences
résignés sont devenus l'immense silence
hélas – et l'amour dans son été se flétrit.
Oh vite! je t'en prie, livre-moi ce combat
où pour l'amour de toi j'accepterai les sacrifices,
car sache-le: c'est toi surtout qui t'avilis
dans ce silence. Maintenant fais-moi souffrir,
tourmente-moi, comme la fièvre le malade.
Plus purs que les secrets sont les tourments visibles.

Et il guérit plus sûrement, celui qui pleure.

Franciára fordította: Andrée Barret

KÖLTŐNEK LENNI ITT…

Itt gyávaság a töprengő merészség,
úgy vagy kemény, ha fejjel mégy a falnak,
csak úgy kék itt, ha legkékebb a kék ég,
itt nyár legyél, hogy megfelelj tavasznak.
Itt villám légy, a lángok lángja légy itt,
hogy ellobbanva szikrának minősülj,
gyülekezetre méretezd igéid,
ha templomodba pár bolond becsődül.
Ha itt él Krisztus – egy keresztre-szegzés
e megváltandó népnek szinte semmi:
ki néki szánta életét, legyen kész
naponta érte kínhalálba menni.
Ezért költőnek lenni itt nagyobb szó,
mint más helyen, hol nyár a nyár – hiába:
marék dohányért sír e nép, s pazarlón
félig se szítt pipáit sutba vágja.
De itt költőnek lenni akkor is szép,
ha együttjár a hétszer-elvetéssel…

Felhő mögül előbukkanva ismét
a csillagon még tündöklőbb a fényjel.

(1965)

ALS DICHTER HIER ZU GELT'N…

Feigheit ist hier der nachgrübelnde Mannsmut,
du bist hart so, wenn du den Kopf dir einrennst,
der blauste Himmel glänzt bei uns nur azurn,
hier sei Sommer, daß du dem Lenz dich gleichstellst.
Du sollst Blitz sein, die Flamme sei aus Lohe,
daß du verlodert möglich Funke sein kannst,
für die Gemeinde wäge deine Worte,
wenn manch ein Tor in deiner Kirche anlangt.
Wenn Christus hier lebt–ein Kreuztod-Bestrafung
gilt beinah nichts dem zu erlösenden Volk:
wer ihm sein Leben weihen will, der zeig' Mut
für ihn täglich zu gehen in den Qualtod.
Drum Dichter hier zu sein ist größeres Wort,
als dort, wo Sommer Sommer ist–erfolglos:
um ein' Pris' Tabak weint das Volk und verbohrt
wirft es sein'halbgerauchten Pfeifen weit los.
Doch Dichter hier zu sein ist auch dann blendend,
wenn's auch gleichkommt dem Siebenmal-Verwerfen…

Hinter den Wolken wieder hervorbrechend
am Sterne glänzt das Lichtsignal noch stärker.

Németre fordította: Héjjas Zoltán

AKI A NAPBA NÉZETT

Aki a napba nézett:
nem látja már a rétet,
s kontúrjai a kútnak
arany folttá fakulnak,

a karcsú háztetők sem
intenek neki rőten,
tündökletes szegény lett
aki a napba nézett.

Mértéke egy maradt ím:
az összefolyt aranyszín,
megveti már a fű zöld
homályát, ahol hűsölt,

és megveti az alkony
barna csöndjét a parton,
megveti a bogárhát
fekete roppanását,

és megveti a tücskök
ezüst szavát a fű közt,
szemébe nem világít
a pitypangsárga pázsit,

aki a napba nézett:
tündökletes szegény lett,
tarkító színe nincsen,
csak fénylik, mint az isten,

aki a napba nézett:
végzete fény-igézet,
egyetlen nagy sugárban
ragyog aranysiváran.

(1965)

CINE-A PRIVIT ÎN SOARE

Cine -a privit în soare
nu vede – un cîmp şi-o floare,
fîntînile-l fac faur
de pete pale de –sur.

Acoperiş zvelt, cos,
lui nu-i fac semne –n roş
cine-a privit în soare
e-n lipsuri sclipitoare.

Măsura-i licărit
de aur fin, topit,
nu vrea răcori de-un verde
de ierbi, ce-n zări se pierde.

La amurg liniştea-i brună
pe mal, lui nu i-e bună,
nici neagra izbitură
de gîze auz nu-i fură.

Iar greieri – glas de-argint
prin ierbi nu-i dau alint.
cîmp galben – păpădie
stea –n ochii lui nu –nvie.

Cine –a privit în soare
e-n lipsuri sclipitoare,
nu-mpestriţă culoare,
ci –a zeu doar lucitoare.

Cine –a privit în soare
doar vrăji strălucitoare
e soarta-i, ce –ntr-o rază
gol aur scînteiază.

Románra fordította: O. Hodârnău

MINDKETTŐ EMBERÜL

Szeretlek. Tőlem el ne várd
szokott módját a széptevésnek,
téged aláznának meg a
bókká butított esküvések,
mért mondjam: csodaszép a szád,
mikor csak oly szép, mint az átlag,
te is tudod: az úgyse vagy,
akinek vágyra gyúlva látlak.
Egérfogáshoz épp elég
egy csöpp szalonna – macska sem kell,
cincogó lányokat szokás
lábról levenni közhelyekkel,
az ő receptjük ismerős:
célzás ruhára, hajra, gyengéd
figyelmességek közt nehány
jól időzített szemtelenség –
ez csapda csak s nem taktika,
nem bámulat, de szánalom kél
az áldozat iránt, kiért
fölös hűhó a macskafortély,
mikor csak bársony bőrödért
s csodás ívű szádért dícsérlek:
arcod ne fesse hálapír,
inkább haragpiros önérzet.
Tedd, hogy remek melled mögött
bonyolult szívedig találjak,
s ha szíved méltónak ítél,
fizesse értem meg az árat,
nászunk legyen ellenfelek
vívás utáni kézfogása,
egymás próbáját miután
mindkettő emberül kiállta,
amikor már nem érdekes
ki nyert, vesztett, hol több a sebfolt,

amikor csak egy lelkesít:
kettőnkhöz méltó küzdelem volt.

(1964)

ВЗАИМОДОСТОЙНО

Люблю. Любезностей не жди.
Пустые клятвы-комплименты
унизили бы тебя же,
зачем твердить: как уста твои
прелестны, когда известно –
они красивы заурядно,
сама ведь знаешь: ты не та,
кого в страсти воображаю.
Мышь поймать – кусочка сала
хватит, и кошка не нужна!...
Лишь жеманных принято девиц
банальностью подумаслить,
их рецепт издавна известен:
похвалить прическу, платье,
и с деликатным обхожденьем
уместно дерзость проявить –
все это западня и только,
такая тактика плоха,
не восхищение возбудит,
но к наивной жертве жалость,
для которой совсем излишни
уловки и весь тарарам.
Когда тебя я лишь за бархат
кожи и ямки на щеках
стал бы хвалить – не благодари
и не красней, а осердись!
Добейся, чтоб я за прелестью
персей бой набата слышал,
выдержав испытанье чувством,
и коль сердце сочтет достойным,
немедля выкупи меня,
скрепив обряд рукопожатьем,
как спортсменам подобает,
когда нам уже все равно,
одержал кто победу сейчас,

когда вдохновляет лишь одно:
борьба была достойной нас.

Oroszra fordította: Müller László

KEDVES

A kedves minden hajnalon
átdidereg a városon

és elcsúfítják a hideg
kedélyű korareggelek,

füst száll arcába és korom,
a bőre már akár az ón,

villamosokon reggeli
szitok mosolyát mérgezi,

hegyes könyök-tülekedés
szúr a mellébe, mint a kés,

bájos kalapja szép fején
behorpad, mint a pléhedény,

lába ácsorgástól dagad,
harisnyája is elszakad,

munkája közben fel se néz,
napja tevékeny feledés,

és este, mikor szatyrait
hozza, alakja megtörik,

kettőnk felhője dupla súly:
kétrét hajol hangtalanul,

már a szavát se hallani,
elnémult benne valami,

csúfítják esték, reggelek.
Lassan már rá sem ismerek.

(1965)

DIE LIEBSTE

Die Liebste huscht, vom Frösteln matt,
an jedem Morgen durch die Stadt,

der frühen Stunden Kälte macht
sie hässlich und fast ungeschlacht,

Rauch fliegt und Russ an ihre Haut,
ihr Antlitz ist wie Blei ergraut,

wenn im Bus sie ein Schimpfwort trifft,
wird selbst ihr Lächeln gleich zu Gift,

Ellbogen stechen – oft bewusst –
ihr hart wie Messer in die Brust,

der hübsche Hut, der sie geschmückt,
wird wie ein Blechtopf eingedrückt,

vom langen Stehn schwillt an ihr Bein
und auch ihr Strumpf reisst unten ein,

von ihrer Arbeit blickt sie nicht
umher – ihr Tag ist nur Verzicht,

Wenn schwer bepackt sie wiederkehrt,
ist ihrer Rücken Krumm, versehrt,

die Wolke unsrer Doppellast
drückt sie dann zwiefach nach der Hast,

keins ihrer Worte hört man hier,
denn etwas ist verstummt in ihr,

der Tage Hatz entstellt sie sehr.
Schon bald erkenn ich sie nicht mehr.

Németre fordította: Franyó Zoltán

MEGBOCSÁTOM

Neked még azt is megbocsátom,
hogy nincs mit megbocsátanom,
kegyetlenül jó vagy te hozzám,
a jóságod már fájdalom,
neked még azt is megbocsátom
hogy vak gyanusításaim
miatt én bűnhődöm, felőröl
a magam-fabrikálta kín,
neked még azt is megbocsátom,
hogy szüntelen kedvemben jársz
s már nem tudom, mi ejt karomba:
odaadás, vagy megadás,
neked még azt is megbocsátom,
hogy már e csöpp kétség miatt
még selymes szóval simogatni
rendelt sorom is vádirat,
neked még azt is megbocsátom
hogy tiszta vagy, mint… Nem tudom.
Csak azt tudom, hogy tisztaságod
csak úgy hiszem, ha piszkolom,
mert égi már e tisztaság, hogy
földibb legyen – szennyezni kell.

Neked még azt is megbocsátom,
hogy megcsallak valakivel.

(1968)

SUNT IERTĂTOR

Va trebul într-un târziu, să-ţi iert
şi faptul că nu am ce să îţi iert.
Necruţător de bună eşti cu mine,
că mă şi doare de atâta bine.

Şi orb în toată suspiciunea mea,
mi-o şi creez, ca să te pot ierta
Îmi faci pe plac, te strâng în braţe, tare,
eşti dăruire sau eşti resemnare?

Tot eu te iert de marele păcat
că bănuiala nu s-a confirmat.
Iar verbul suspicios şi illuzoriu
devine mătăsos rechizitoriu.

Şi te mai iert, în cele omeneşti,
că nici nu ştiu cât de curată eşti.
Credibilă e puritatea ta
doar dacă aş putea-o macula.

Voi murdări cerească ta icoană,
ca, astfel, să devină pământeană.
Şi pân-la urmă am să-ţi pot ierta
Chiar faptul că te-nşel cu-altcineva.

Románra fordította: Adrian Păunescu

STACCATO

Amíg csupán lopjuk magunknak egymást:
csak lopott holmi lesz, mi rég miénk,
vezekelünk a rég megérdemelt nász
visszaeső kis bűnözőiként,
akié vagy, elvesz naponta tőlem,
s ha néha visszakaplak egy napig:
megint után, csak félig-ismerősen
puhatolom felejtett titkaid,
heteken át, míg várom folytatását
egy-két lopott órának, meglopok
minden varázst, mit új találkozás ád,
mert úgy kezdjük mi egyre újra, hogy
    már messze vagy, mikor megérkezel.
    Karomba kaplak s mégsem érlek el.

(1968)

DISTACCO

Resterà soltanto roba rubata
ciò che da sempre è nostro.
Pensiamo alle nostre vecchie nozze
che ci tornano in mente come fossero reato,
ora appartieni a un altro
e se capita di riprenderti per un giorno
di nuovo come un mancino
investigo solo a metà
i già conosciuti e dimenticati tuoi segreti.
Dopo settimane il seguito aspetto
su uno o due orologi rubati
mia moglie in un nuovo appuntamento
perchè così ricominciamo tutto daccapo.
Ma quanto sei lontana ormai…
quando arrivi ti prendo nelle mie braccia
ma sento che non giungo sino a te.

Olaszra fordította: Aldo Severini

VÉGÜL HAVAT LAPÁTOL

Apámat, hajnali vonat,
egy hónapig hozod még
naponta Pestre be, mivel
koros, nyugdíjkoros rég.
És majd az első hajnalon,
hogy nem csörög a vekker,
apám a csöndtől felriad
s tápászkodó szemekkel
zavartan ébred arra, hogy
még órákhosszat alhat,
s – életen át kimélt ruhát –
felölti a nyugalmat:
feszít s feszeng is benne, a
szomszédoknak mutatná,
s mert benne mozdulni se mer:
a székkarfára rakná,
attól, hogy akár délig is
alhat – nem bír aludni,
érzi: most nem hajnal derül,
csupán az éj fakul ki –
felkel, a ház körül topog,
végül havat lapátol,
szemébe friss szelet s vonat-
füttyöt suhint a távol.

(1967)

НАКОНЕЦ ОН ВОЗЬМЕТ ЛОПАТУ…

Всего только месяц
отца моего
будет утренний поезд
возить в Будапешт
на работу.
Всего только месяц –
до пенсии…
И первым же утром,
когда не будет
звонить будильник,
отец проснется от тишины
и смущенно подумает,
что можно поспать
и еще;
а потом он поднимется
и почувствует вдруг:
покой
давит на плечи ему,
покой,
который он заслужил
всей своей жизнью,
жмет, словно тесный пиджак,
и ничего не поделать.
Соседям его показал бы –
да двигаться трудно,
на стул бы его положил –
да не снять.
И тогда отец
снова приляжет,
но не сможет заснуть,
оттого что есть возможность
хоть до обеда спать.
А ведь еще оченъ рано –
чуть брезжит заря.
Он встанет, выйдет во двор
и долго будет ходить
возле дома.
Наконец он возьмет лопату
и станет разбрасывать снег.
Свежий ветер
будет щипать глаза,
а издали донесется
призывный гудок паровоза.

Oroszra fordította: Szergej Volszkij

SZENT MIHÁLY ÚTJÁN

Párizsban a Hortobágy Poétája
percig feledte a magyar ugart,
(Szent Mihály útján korzózott a nyár és
dalolt a Szajna-part) –

de otthonról az ősz, a gond utána
szökött egy pillanatra, nesztelen,
s a költő őszi kedvvel ment tovább a
Boulevard Saint Michelen.

Szívében akkor íve tört a nyárnak:
a Gare de l'Est-re fázósan vonult,
s – föl-földobott kő – ősz-kopár hazája
földjére visszahullt.

…Párizs nyarában könnyed volt a szívem,
akár a Szajna-parti énekek,
nem jött az ősz, nem háborgatta semmi
a faleveleket,

csupán valami ősi nyugtalanság
emléke borzolt lombok ágbogán,
hogy még a legszebb nyárban se feledjem:
merről üzent az ősz egy délután,
hogy még a messzi nyárban se feledjem,
hol a hazám.

(1969)

PE CALEA SFÂNTULUI MIHAI

În plin Paris, poetul de Hârtibaci uitase
ogorul unguresc din fiinţa sa –
tocmai hălăduia pe Calea Sfântului Mihai
iar malul Senei fremăta, cânta.

Dar, de acasă, gândul gol şi toamna
I-au copleşit o clipă, un refren
cu chef de toamnă a umblat poetul
pe Bulevardul Saint Michelen.

Murea în inimă la dânsul vara,
şi el s-a zgribulit, către Gara de Est,
iar piatra aruncată în aer sta să cadă
prin pustiirea toamnei, pe lutul strămoşesc.

Uşor mă simt la suflet, în vara asta, la Paris,
cum cântecele de pe malul Senei sunt,
în care toamma nu mai vine şi nimic
nu tulbură frunzişul, nu-l culcă la pământ.

Nelinişte de toamnă sau amintirea ei,
în cosmosul de frunze se simte-un pic de vânt,
ca să nu uit, cumva, în toiul verilor fierbinti,
de unde vine toamna, în după-amiazi, suflând,
ca să nu uit, chiar şi în vara cea îndepărtată,
unde mi-e patria, pe-acest pământ.

Románra fordította: Adrian Păunescu

DUNÁRÓL FÚJ A SZÉL

Nem kérheted az óceáni széltől,
hogy kun parasztok homlokát legyezze –
itt a Dunáról fúj a szél. Vizéről
siet a hűs az izzadt emberekre.
Lehetsz világfi könnyed-franciásan,
vagy angolmód közömbös is lehetsz itt,
csak tedd a dolgod s *itt* tegyed. A vállon
marék hazánk világnyi súlya fekszik.
Itt szabja napjaink parányi tettét
– hol hittel, hol meg erővel az észben –
a milliókra osztott hősiesség,
még akkor is, ha régen észrevétlen.
    A világ ránktekintve arra számít,
    hogy vállalunk gondjából egy hazányit.

(1968)

ВЕТЕР С ДУНАЯ

Не дождаться, чтоб борей с океана
овеял в знойный день куманских крестьян:
ветер здесь дует с Дуная. Прохладой
спешит он к изнурённым тяжким трудом.
Быть можешь здесь по-французски беспечен
или чопорен на английский манер –
верши свое дело не где-то, но здесь,
где ветер прохладой дует с Дуная.
Героизм миллионов неприметен –
из мизер-деяний в буднях сложился,
то верой, то разума волей скрепясь.
На нас взирая, мир знает: в заботах
    эта страна – мирозданья крупица,
    посильное бремя возьмет на себя.

Oroszra fordította: Müller László

KÜSZÖBÖN

Akihez soha nem futott nő
karját kitáró repeséssel,
az még soha nem érkezett meg,
csak megjött, mint az álom éjjel;
akihez nem szaladt, ki várt rá,
amikor a küszöbön feltűnt –
nem érzi, hogy nincs egyedül, csak
azt érzi, hogy magánya megszűnt.
…Repültél hozzám s felborultak
a székek szinte körülötted,
a tárgyak józan sorfalát szép
suhanásoddal szétsöpörted,
jöttem, dobolt a lázas expressz,
a szívverésem nem kevésbé,
s elémfutásoddal avattad
betoppanásom érkezéssé,
jöttem száz mérföldön keresztül,
de az a két vagy három méter
– amit utamból visszaadtál –
mérföldek ezreivel ért fel,
az a táv, az a semmi-pálya,
amivel megrövidítetted
utam hozzád, az méri hosszát

lemérhetetlen közelednek.

(1971)

ВСТРЕЧА

Если жаркие руки в кольцо
ты еще не сплетал вокруг тела,
а хорошее это лицо
только в грезах полночных летело;
если ждал столько зим, столько лет,
а еще не пришло ниоткуда –
это вовсе не значнт, что нет
и не будет явления чуда.
…Мне навстречу, легка и смела,
ты метнуласъ, любовъ и отрада,
и в мгновение ока смела
то, что высилосъ, как баррикада,
сквозъ пространства, сквозъ ночи и дни
сердце бешеным поездом мчалосъ,
и, как станции милой огни,
за туманами ты намечаласъ,
у меня сотни верст за спиной,
ты и двух-то шагов не ступила,
а разрыв меж тобою и мной
сразу в тысячу раз сократнла,
я не знаю, не сплю или сплю,
только знаю, уже не до шуток –
устремился к сплошному нулю

разделяющий нас промежуток.

Oroszra fordította: Gennagyij Karpunyin

ÁLDOTT LEGYEN

Áldott legyen az asszonyok között,
ki asszonynév nélkül is bátran asszony.

Áldott legyen az asszonyok között,
aki eloldja béklyód, hogy marasszon.

Áldott legyen az asszonyok között,
kit otthonossá tett a hontalanság.

Áldott legyen az asszonyok között,
kinek lefokozás emeli rangját.

Áldott legyen az asszonyok között,
kit a „törvényes” asszonynép kiátkoz.

Áldott legyen az asszonyok között,
aki csupán társaságban magányos.

Áldott legyen az asszonyok között,
kit végigmér a szállodai portás.

Áldott legyen az asszonyok között,
ki hol cseléd, hol istennő-hasonmás.

Áldott legyen az asszonyok között,
ki asszonyok között félénk, esetlen –

áldott legyen az asszonyok között,
áldott legyen, hogy áldássá lehessen.

(1971)

SIA BENEDETTA

Sia benedetta tra le donne
colei che pur senza nome è arditamente donna.

Sia benedetta tra le donne
colei che per farmi restare scioglie i miei lacci.

Sia benedetta tra le donne
colei che lo sradicamento rende familiare.

Sia benedetta tra le donne
colei che la degradazione innalza.

Sia benedetta tra le donne
colei che è maledetta dalle femmine per bene.

Sia benedetta tra le donne
colei che solo in compagnia si sente sola.

Sia benedetta tra le donne
colei che il portiere d’albergo squadra sospettoso.

Sia benedetta tra le donne
colei che ora è serva ed ora immagine divina.

Sia benedetta tra le donne
colei che tra le donne è timida ed impacciata.

Sia benedetta tra le donne
sia benedetta per farsi benedizione.

Olaszra fordította: Paolo Santarcangeli

FOGADOM

Kíméletlenségemmel becsüllek én –
olykor gyilkol a simogatás.

Fogadom, hogy bántani mindig igazságtalanul igyekezlek,
mert „igazságos bántást” nem ismer az őszinteség,
fogadom: úgy ütlek meg én, hogy fájjon erősen,
mert szép missziója az ütésnek, hogy fájdalmat okozzon.
Fogadom: gátat nem vetek én az agyamba rohanó vérnek,
midőn szoknyát lebbentve a szél lányok felé lök,
nehogy a nosztalgiává sokasodó apró lemondások
alattomos bújtogatásaival ellened fordítson a visszafogottság.
Fogadom, hogy sorsod plüssébe rajzszöget csempészek én,
hogy minden lélek-hájasító ernyedésből felhessentselek,
s a konszolidáltság marasztalóan kellemes sírboltjából
kemény életre trombitáljalak.
Fogadom, hogy gyűlölni is foglak,
fogadom, hogy határtalan önzéssel tüntetlek ki,
mert csak a nagy szerelem bírja el az önzést,
fogadom, hogy csúnyán hagylak el majd,
mert szépen búcsúzni csak ismerőssé hűlt szeretők
egykedvűsége képes,
és fogadom: legigazabb vágyam, hogy sose hagyjalak el,
hogy veled végre magammá lehessek,
és nem fogadom, hogy iszonyúan szeretlek.

Csak szeretlek.

(1968)

ОБЛОГ

Се обложувам дека неправедно ќе те навредувам
зашто ”праведна навреда” не познава искрвност,
се обложувам дека ќе те удрам силно
зашто целта на ударот е да предизвика бол.
Се обложувам дека нема да ја спречам крвта
во мене
додека ветрот ќе ме турка кон развеани фустани
за да не се сврти против тебе задржувањето
со подмолните криенки на ситни откази
кои се размножуваат во носталгија
Се обложувам дека во плишот на тволата судба
ќе вкриумчарам брут за цртање
дека ќе те истерам од секоја душевна изнуреност
и во крепок ќе те вратам живот
од пријатната гробница на консолидадијата.
Се обложувам дека ќе те мразам возлено
и дека со бескрајно самољубие ќе те истакнувам
зашто сал големата љубов не трпи самољубие.
Се обложувам дека грдо ќе те напуштам
зашто убаво да се разделат можат само
рамнодушните
љубовници кои се претворile во познајници
и се обложувам: моја желба е никогаш да не
те оставам
за да можам со тебе конечно да бидам свој
и не се обложувам дека ужасно те љубам.

Само те љубам.

Makedónra fordította: Pascal Gilevski

CSÉVHARASZTI CSŰRDÖNGÖLŐ

Egyszer jobbra, egyszer balra, hujjujujujujjuj,
s fejed nem vered a falba, hoppodáré hopp hopp hopp,

holtodig van jó állásod, hujjujujujujjuj,
ha nincs állásfoglalásod, hoppodáré hopp hopp hopp,

rágd a csepüt, ahol éred, hujjujujujujjuj,
ezzel is a békét véded, hoppodáré hopp hopp hopp,

vasököl a munkásököl, hujjujujujujjuj,
már az ököl is könyököl, hoppodáré hopp hopp hopp,

ha nem leszünk erős bástya, legalább legyünk rés,
amannak taps volt az ára – ennek meg legyintés.

Hujjujujujujjuj!
Sok újmódi burzsuj emel nekünk kalapot –
hoppodáré hopp hopp hopp!

(1971)

DUPÁK Z CSÉVHARASZTU

Raz doprava, raz doľava, hujjujujujujjuj,
nerozbije sa ti hlava, hoppodáre hop-hop-hop,

do smrti máš pracovisko, hujjujujujujjuj,
ak si predáš stanovisko, hoppodáre hop-hop-hop,

kúp si česť a predaj vieru, hujjujujujujjuj,
i tým brániš hradby mieru, hoppodáre hop-hop-hop,

železná pásť robotníka, hujjujujujujjuj,
už aj tá sa lakťom tíska, hoppodáre hop-hop-hop,

ak nie sme tu silná bašta, buďme aspoň škára,
tamtomu sa tlieskavalo – na toto sa máva.

Hujjujujujujjuj!
Každý nový buržuj líška sa nám až po hrob –
hoppodáre hop-hop-hop!

Szlovákra fordította: Alexander Kormoš

HORTOBÁGYI LEGENDA

Szép legény volt Árva Jóska,
kilenc lánynak járt a csókja.
Pusztacsárda udvarában
ivott mindig egymagában.
Egyik éjjel harminc pandúr
jött ki érte a városbul,
pusztacsárdát körülvették,
hogy a Jóskát vasraverjék.
Szegénylegény, hova tűnhetsz?
Csak a víznek menekülhetsz,
ám a Hortobágy megáradt,
gázlót rajta nem találhatsz.
Kilenc kislány összeszaladt
szép testéből rakni hidat,
kilenc karcsú termet íve
ráhajlott a sebes vízre.
Jóska rajtuk átugratva
beleveszett a viharba,
messze röppent, mint kilőtt nyíl,
hallgat róla szóbeszéd, hír.

Kilenc lány is hallgat róla
rákövülve a folyóra.

(1969)

LEGGENDA DI HORTOBÁGY

Era un bel giovane – Jóska Árva
nove lo amavano – nessuna salva.
Ma nel cortile dell'Osteria
beveva solo: la puszta è mia.
Trenta gendarmi dalla città
vennero contro la sua libertà.
E circondarono l'Osteria
della sua Puszta per portarlo via.
Povero figlio – non puoi sparire
solo oltre l'acqua potrai fuggire.
Ma l'Hortobàgy si è gonfiato
e non potrai trovare il guado.
Nove fanciulle accorsero pronte
coi loro corpi gli fecero un ponte.
Nove corpi nove arcate
lanciate, snelle, sopra le rapide.
In nove salti Jòska sparì
nella tempesta – così svanì
la freccia umana e non si parlò
mai più di quando e dove andò.

Sotto le nove fanciulle arcuate
il fiume scorre baciando le arcate.

Olaszra fordította: Gianni Toti

SÁRGA RÓZSA

Rózsa, rózsa, sárga rózsa,
nap szinének hordozója,

úgy virulsz a pusztán folyvást,
mint sóhajok közt mosolygás.

Sóhajokból kél a szél is,
mely letép s kórók közé visz,

egyszál rózsa ennyi szélben
addig sem marad egészben,

szél a szirmod szerteszórja
rózsa, rózsa, sárga rózsa.

(1969)

ROSE JAUNE

Rose, rose, rose jaune
Porteuse de la couleur du soleil

Tu t'épanouis sans cesse dans la puszta
ainsi que des sourires parmi des soupirs

En soupirs aussi le vent s'élève
Profondément il t'arrache et t'emporte parmi les chardons

Brin après brin, rose
Tu t'en vas dans le vent
Jusqu'à ce que rien ne reste plus de toi

Le vent disperse tes pétales
Rose, rose, rose jaune

Franciára fordította: Françoise Roy

ASSZONY

Nyugalmasabb, mint a kályhatűz benn,
viharosabb, mint a jégeső kinn,
elegánsabb, mint a társaságom,
szegényesebb, mint a szeretőim.

Kívántam nem egyszer a halálát
s szorongtam ezerszer életéért,
vagyonokat tékozol naponta
s esztendőkre osztja be az éhbért.

Átkozom a születése napját
s megáldom az anyát, aki szülte,
parthomoknál tüzesebbre izzít
s őszi sárnál hidegebbre hűt le.

Nyugalmas és viharos, kihívón
elegáns és félszegen szegényes.
Semmirevaló. Pótolhatatlan.
Áfonyafanyar. Cseresznyeédes.

(1978)

FEMME

Calme, plus qu'un intérieur où rayonne la chaleur d'un poële
Violente, plus qu'un orage de grêle au-dehors
Elegante, plus que ma compagnie
Pauvre, plus que mes amours

J'ai désiré plus d'une fois ta mort
Et je fus plein d'angoisse mille fois pour ta vie,
Capable de dépenser une fortune par jour
Et de partager pendant des années un salaire de misère

Je hais le jour de ta naissance
Et je bénis la mère qui t'a mise au monde,
Plus brûlante que le sable chauffé à blanc d'une plage
Plus froide que la boue de l'automne

Calme et violente; jusqu'à la provacation
Elégante, et pauvre jusqu'à la gaucherie
Bonne à rien. Irremplaçable.
Apre comme la myrtille. Douce comme la cerise.

Franciára fordította: Françoise Roy

ANTIKRISZTUS

Már nem vehetik tőlem el
a mozdulat dacos nyugalmát,
amellyel Évától az almát
tudatosan fogadtam el,
nem a kísértés vitt bele
az eredendő bűnbe minket,
csak már halálra keserített
az Isten cukros Édene.

Már nem vehetik tőlem el,
hogy meg nem szaggatom ruhám, mert
a helyezkedő, stréber Ábelt
agyoncsapnám újból, ha kell,
s az égő Káin-bélyeget
örök rendjelként hordom immár,
hisz gyilkos indulataimnál
nagyobb bűn az, ha térdelek.

Már nem vehetik tőlem el,
hogy lázadó lator lehettem
Krisztustól balra a Kereszten
s nem fogadtam az üdvöt el,
mikor a végső pillanat
megállt, hogy még imára fogjon,
de a káromlás volt a dolgom –
s én híven tettem dolgomat.

(1978)

ANCIKRIST

Odomňa už nezoberú
vzdorovitý pokoj pohybu,
ním som zrobil slastnú galibu:
vedome som prijal Evu.
Nebolo to pokušenie,
čo nás k tomu hriechu zvábilo,
lenže v božskom raji spanilom
na smrť zhorkla sladkosť liene.

Ani to mi nezoberú,
že ma nenapadne kajať sa,
že ak treba zabiť šplhavca
– Ábela, nuž na môj veru,
znova zmárnim ho a pečať
Kainovskú ako večný rad
nosiť budem hrdo, bez výhrad:
väčší hriech je pre mňa kľačať.

Toho sa tiež nedožijú,
že by ma videli modliť sa
na kríži, naľavo od Krista,
ako lotra, skloniac šiju.
Za spásu sa šplhún klania!
Namiesto modlitby zahreším,
opľujem smútočný krepdešín
– podľa svojho povolania.

Szlovákra fordította: Alexander Kormoš

KÖRÖZVÉNY

Ezerkilencszázhetvenkilenc
október tizenharmadikán
fölegyenesedett a kertben
és lopva szétnézett az apám.
Az ásót földbe ütve hagyta,
mintha csupán a boltba menne,
s mivel kezén is, homlokán is
zavarta őt a munka szennye:
megmosdózott a locsolónál
– nyitva maradt nyomán a vízcsap –
s úgy lopakodott ki a kertből,
mint aki percre távozik csak.
Aztán – mikor senki se látta –
egy alacsony felhőre lépett
és nekivágott kiskabátban
a magasságos őszi égnek,
amikor rájöttünk a cselre:
már nem tudtuk követni szemmel.

Fogják meg! Ott! A földi létből
kereket old egy öregember!

(1979)

CIRCOLARE

Il tredici ottobre
millenovecentosettantanove
mio padre è andato in giardino
e si è guardato intorno come un ladro.
La zappa l'ha conficcata nella terra
dava l'idea che fosse andato
un momento dal droghiere,
e poiché aveva le mani e la fronte
sporchi dal lavoro
si è lavato con l'annaffiatrice
– il rubinetto è rimasto aperto –.
E' andato via dal giardino
come chi manca per un minuto.
Quando nessuno lo guardava
è salito su una nuvola non tanto alta
ed è partito con la sola giacca addosso
verso il cielo grandioso dell'autunno.
Accorgendoci tardi della sua messa in scena
non è stato possibile inseguirlo.

Prendetelo! Là! Dalla vita dalla terra
è scappato un vecchietto!

Olaszra fordította: Dante Maffìa

AHOGY TE SZERETNÉD

Elérted,
hogy már mindent bűnnek érzek,
amiért magam becsülhettem eddig.

Nekem nem a gyehenna tüze volt,
amit nem túl sokra tartott
– éppen ezért nevetve elkótyavetyélt –
lelki üdvösségemért cserébe kaptam,

de volt a pokoljárás kitüntető kegyelme,
a kivetettség irigyelt kiváltsága,
a semmibevettség semmibevétele,
az érvényesség kihívó vállalása
  a számkivetett szerelmekben is,
a szertelenség gyönyörű fegyelme
  csókban, csatában, halálmegvetésben,
és a megregulázott tisztesség egyedül
                tisztességes fonákja,
  amit örökös törvényszegés fényesített.

De te elérted, amit akartál:
úgy élek már, ahogy te szeretnéd
s ahogy mindig is szeretted volna.
Légy hát boldog, ha boldogít,
hogy fontosabb vagy immár,
mint mindaz,
amiért élnem érdemes volt.

Az, hogy nyertél:
mindkettőnknek kudarc.

(1982)

AS YOU WOULD LIKE

You have succeeded
in making me feel guilty for all
I've had so far as a source of self-respect.

It was not the fire of Gehenna
that I got in exchange for my salvation
– for which I have never cared much and just
because of that I squandered it with a laugh –,

no, it was the distinctive grace of descending to hell,
the envied privilege of being outcast,
the ignoring of being ignored,
the defiant confessing of validity
even in exiled love affairs,
the beauteous discipline of recklessness
in kisses, in battles, in disdaining death
and the only honest reverse of honesty brought to heel
by the eternal breach of laws.

But you have succeeded in having your way:
now I live as you would like me to
and as you would have always liked me to live.
Well, be happy if it makes you happy
that now you are more important for me
than everything
that was worth living for.

You have won
and it is a defeat for both of us.

Angolra fordította: Tótfalusi István

CSOCSOSZÁN EZERKILENCVENÖT NAPJA

Mióta elment a hajó:
nem tudom, miért kék a tenger.

Csak azt tudom,
hogy nemcsak körülölel,
de hurkol is
a cseresznyevirág illatú csönd.
Csak azt tudom,
hogy az alkonyat
nem rózsaszirmok színét idézi többé,
hanem a kihunyó tűz
megbicsakló pirosát.
Csak azt tudom,
hogy nem csupán távoli rizsföldek
fehérre hántolt üzenetét
hordozzák a szelek,
de vöröskövű sivatagok
mérgező porát is.
Csak azt tudom,
hogy házacskám bambuszfalának résein át
szobámba szivárog a szorongás huzata,
amely most csak halaványra lehel,
de a lelket is kiviheti belőlem
egy napon.

Ám hogy a tenger miért kék még mindig?
Azt már nem tudom.

(1981)

LES MILLE QUATRE-VINGT-QUINZE JOURS DE CIO CIO SAN

Depuis le départ du bateau,
je ne sais pas pourquoi la mer est bleue.

Je sais seulement
que non seulement m'étreint
mais me ligote aussi
le silence à l'odeur de fleur de cerisier.
Je sais seulement
que le crépuscule
n'évoque plus la couleur des pétales de roses
mais du feu expirant
le rouge qui fléchit.
Je sais seulement
que les vents ne portent pas que le message
décortiqué jusqu'au blanc des rizières lointaines
mais aussi la poussière vénéneuse
des déserts de pierres pourpres.
Je sais seulement
que par les brèches du mur de bambou de ma petite maison
filtre dans ma chambre le vent coulis de l'angoisse
dont le souffle aujourd'hui seulement me pâlit
mais pourrait emporter mon âme
un jour.

Mais pourquoi la mer est-elle encore et toujours bleue?
Cela je ne le sais plus.

Franciára fordította: Claire Anne Magnes

CARMEN REBELLE

Tudom, szerelmed lázadó madár.
Nem zabolázza sem babusgatás, sem
kalitka. Sorsa hirtelen halál.
S addig? Naponta változó halálnem.

Naponta állsz rugós bicskák elé
vagy semmisülsz meg harmincféle nászban,
pengét emel rád minden Don José
s öngyulladásod pusztít, hol csak ágy van.

Nem kárhoztatlak én vadságodért
s nem félek tőle. Végleg elfogadtam.
Letörlöm csókjaid nyomán a vért
s visszacsókollak, nálad is vadabban.

Neked hiszem csak, hogy halálveszély
nélkül szeretni: gyermeteg fogócska.
Ha meg nem öl, ki egyszer utolér –
legszebb futásod értékét lerontja.

Aláz, ki űz, ha nem az életed
akarja tőled. Eltörpít mögötted.
Nem játszótársak a szerelmesek,
de mindig üldözők és üldözöttek.

A szerelemben teljes életünk
lehet csak tét – ezt megtanultam én is.
Az élet útja attól szép nekünk,
hogy szüntelenül a halál felé visz.

(1980)

CARMEN REBELLE

Je sais, ton amour est un oiseau rebelle.
Ne le soumettent ni caresse ni cage.
Son destin: la mort soudaine.
Et jusque là? Chaque jour une mort changeante.

Chaque jour tu te portes au-devant des couteaux
ou bien tu te consumes en trente-six sortes de noces,
chaque Don José brandit sa lame contre toi
et ton embrasement dévaste là où se trouve un lit.

Je ne te condamme pas pour ta violence
et je n'ai pas peur d'elle. Je l'ai acceptée pour toujours.
J'essuie le sang sur l'empreinte de tes baisiers
et t'embrasse en retour plus sauvagement que toi.

Je te crois en ceci: aimer sans risquer
la mort, jeu enfantin de chat perché.
Qui t'attrape et ne te tue pas –
de ta plus belle course ruine le prix.

Te mortifie qui te traque en n'exigeant pas
de toi ta vie. T'amoindrit derrière toi.
Ne sont pas compagnons de jeux, les amants,
mais toujours chassés et chasseurs.

Il se peut que dans l'amour notre vie
entière ne soit qu'un enjeu: moi aussi je l'ai appris.
Belle pour nous la route de la vie
en ce qu'elle conduit sans trêve vers la mort.

Franciára fordította: Claire Anne Magnes

BIZONYÍTÉK

Kezek után kutató suta kézmozdulatokkal,
növekvő hajlandósággal az emberi nagyszerűségek iránt,
csökkenő hajthatatlansággal az emberi
gyámoltalanságok iránt,
igényes szeretettel, mely pirongatni se félszeg,
tiszta gyűlölettel, mely igazságtalanság ellen lobban
fel mindig,
azzal, hogy vállaljuk
a saját sanda szándékaink leleplezésével járó anyagi

veszteséget,
s azzal, ahogy az anyagi veszteséggel
nem gondolunk emberségünk számlálatlan
elvesztegetése során,
és azzal,
ahogy nem kérjük számon, ami megillet minket, amíg
másokat jobban megillet –

nos, mindezekkel
igazolhatjuk bárhol,
hogy sok-sok ezer évvel ezelőtt
valóban lejöttünk a fáról.

(1977)

PROOFS

Awkward movements of hands feeling for other hands,
an increasing endeavour towards human greatness
and a decreasing intolerance towards human frailty,
exacting love that isn't too shy to upbraid,
pure hate that always flames up against injustice,
the willingness to take the risk
of material loss from revealing our own crooked intents,
the refusal of caring about material loss
while we squander our humaneness in numberless ways,
and the willingness not to demand our due when
it is more due to others –

well, all these
may be proofs anywhere
that many thousand years ago
we really came down from the tree.

Angolra fordította: Tótfalusi István

VERS

azokért,
akiket a törődés oxigénjének hiánya
fuldoklóvá alázott:

az esztendők terhét meggörnyedve cipelőkért,
hogy emberré egyenesedhessenek a végső
számvetés előtt még;
a betegség szégyenétől elhagyatva pirulókért,
hogy méltósággal szégyeníthessék meg
a test pökhendi esettségeit;
a magányosság telétől szüntelenül didergőkért,
hogy fennakadjon rajtuk egy átutazó mosoly
és sugarat nyilalljon vacogó szívükig;
az elhagyott, gyámoltalan gyermekekért, akik
rémülten reszketik a világot, mert nincs, aki
leleplező bölcsességgel a nevén nevezné nekik azt;
a szeretet nélkül cseperedőkért,
hogy ne vénüljenek meg fiatalon –
egyszóval mindazokért,
akiket a társtalanság légszomja
hálálkodni késztet
a rájuknyitott ajtón beáramló
agyonszennyezett levegőért is.

(1980)

A POEM

for those
who are debased into suffocation
by lacking the oxygene of care:

for those who are bent under the weight of the years
so that they could straighten before the final reckoning;
for those who blush for the shame of illness in abandonment
so that they could bear with dignity
the insolent imperfections of the body:
for those who incessantly shudder in the winter of lonelyness,
so that a transitory smile should stop to send
the arrow of a ray to their shivering heart;
for the abandoned, unprotected children who
are frightened by the world because there's no one
who would name it before them with a revealing wisdom;
for those who grow up without love
so that they shouldn't grow old while young –
in a word, for those all
who feel scarce of breath in their lonelyness
and so would say thanks
even for the polluted air streaming in
through the door occasionally opened.

Angolra fordította: Tótfalusi István

PETŐFI UTOLSÓ (FELJEGYZETT) SZAVA

Alföldy Jenőnek

Potomság a dzsidások rohama,
már nincs se rác apa, se tót anya,
csupán magyarmód komponált halál,
amely mindig csak fejből s falból áll.

És potomság, hogy ez a hősi vég
kétségessé lett mára némiképp,
hisz nem számít, ki mint végezte be,
csak az, hogy milyen volt az élete.

És potomság a pesti agypenész,
a beskálázott bolhaköhögés,
a bújtogató sandaság, ami
egy kétbalkezest hajt a harcba ki.

És potomság, hogy oly oktondiak
a léprement szabadszállásiak,
az út – főképp, ha meg vakon teszik –
hosszú a csebertől a vederig.

De az, hogy már az európai
csendet Héjjasfalván is hallani –
az is potomság? Sándor, válaszolj,
akárhol vagy!

Isten se tudja, hol.

(1986)

ULTIMUL CUVÂNT (CONSEMNAT) AL LUI PETŐFI

Lui Alföldi Jenő

Zadarnic e iureşul lăncierilor,
când taica cel sârb şi mama slovacă au pierit;
rămâne doar obişnuita moarte a maghiarilor
ce constă-ntr-un cap de perete lovit.

Zadarnică-i şi-această apoteoză,
Învăluită, oarecum, într-o ceaţă,
căci nu contează deloc nici-o exegeză,
ci doar ce-a făcut într-a sa viaţă.

Şi zadarnică-i pecinginea pestană pe creier
ca tusea de purice drept mare răsplată,
iar viclenia ascunsă în luptă e-un şuier,
menit nevoinicii-n luptă să-i scoată.

Naivilor le e la fel de zadamic
şi libertinilor prinşi în capcană
mersul orbeşte ce nu li-i prielnic
chiar de-i de la ciubăr, pân'la budană.

Dar să auzi europenele unde
chiar şi-n sătucul ce e Vultureşti
o fi tot zadarnic? Sándor, răspunde!
oriunde-ai fi!

Nici Domnul nu ştie unde eşti.

Románra fordította: Smaranda Burdea

„…ÉS HAMAROSAN A SÖTÉTSÉG”

Csorba Győzőnek

És hamarosan a vizeknek
partjai rommá kövesednek
s dideregnek olajba mártott
köntösükben a kormoránok.
És hamarosan összezárul
utunkon az elől s a hátul,
a kezdet egybeér a véggel,
csak egy utolsót estebédel.
És hamarosan vágyainkra
nem les gyutacs-bújtatta szikra,
a robbanások szép kegyelmét
faggyúba ágyazzák az esték.
És hamarosan megcsikordul
a mindenség a hantokon túl,
kozmikus rozsdát záporozva
a földregázolt csillagokra.
És hamarosan összeállnak
fekete tömbökké az árnyak,
födve az ég kihasadt rését.

És hamarosan a sötétség.

(1984)

„…ET BIENTÔT LES TÉNÈBRES”

à Győző Csorba

Et bientôt les bords des eaux
en ruines se pétrifieront
les cormorans grelotteront
dans leur robe trempée de pétrole.
Et bientôt notre chemin
sera barré derrière et devant,
le début rejoindra la fin
juste pour une dernière cène.
Et bientôt l’étincelle cachée en cartouche
ne guettera plus nos désirs
les soirs coucheront dans du suif
la belle miséricorde des explosions.
Et bientôt l’univers
grincera par-delà la terre
déversant de la rouille cosmique
sur les étoiles écrasées au sol.
Et bientôt les ombres
en blocs noirs se coaguleront
couvrant la brèche du ciel crevé.

Et bientôt les ténèbres.

Franciára fordította: Claire Anne Magnes

ALKALMI VERS

Azzal nincs elintézve semmi,
hogy drapériás asztalok
mögött az elnökség kifejti,
hogy mely nagyon szabad vagyok,
azzal sincs semmi elintézve,
hogy egyezményes kegyelet
honi akác fejfákra véste
a cirillbetűs neveket,
nincs semmi elintézve azzal,
hogy márciusnál pirosabb
lett e nemzetközi malaszttal
kibővült áprilisi nap.

Akkor marad miénk az ünnep,
mikor betűje – ama rőt –
szemünk láttára feketül meg
különb pirosságunk előtt,
az ünnep akkor a miénk, ha
a korhadt sírkereszt-akác
megkövesül bennünk, miként a
soktömbű összetartozás,
miénk marad az ünnep akkor,
ha drapérián innen is
igazat szól, ki pirosat szól,
bár mond fehéret, zöldet is…

(1986)

GELEGENHEITSGEDICHT

Damit ist also nichts verrichtet,
daß hinter Tischen reich drapiert
der Vorsitz ausführlich berichtet,
wie ich mich fühle ungeniert,
noch auch damit erscheint nichts so schlicht,
daß jene Paktum-Rücksicht-Pflicht
in Grabhölzer von Akazie schnitt
die Namen in kyrillscher Schrift,
nichts ist damit verrichtet fest,
daß das erweiterte Aprilfest
mit zwischenstaatlichem Manifest
viel röter ward als der März selbst.

Dann und erst dann verbleibt uns das Fest,
wenn seine Schnitzletter–die braunrot'–
vor unsren Augen ja sich anschwärzt
vor unsrem menschlicheren Rot,
die Feier ist bei uns dann im Besitz,
wenn das vermorschte Holzgrabmal
in uns schon so versteinert, fest sitzt,
wie unser Drang nach Freibundwahl,
die Feier wird dann ja unser sein,
wenn der auch diesseits des Katheder'
die Wahrheit spricht, der Rot meint,
wenn er auch Weißes, Grünes redet.

Németre fordította: Héjjas Zoltán

PAOLO SZERENÁDJA

Francesca, itt az este.
Engedj szobádba, hisz már
feljött a hold s a misztrál
az Adriára ver,
még akkor is eressz be,
ha rádfont karjaimnál
kisebb veszély a hínár,
mely iszapig ölel.

Francesca, reggelente
bűntudatunk nem ébred,
fülünk mellett az érvek
csörögnek bár nagyon –
bújj hozzám és ügyet se
vess rájuk, baj nem érhet:
ha kell, csontodra vértnek
a bőrömet adom.

Francesca, égiséged
pokoli tiszta – így jár
kit iszapig a hínár
nem húz, de fölemel.
Leszállt az este: ébredj!
Engedj szobádba, hisz már
feljött a hol s a misztrál
az Adriára ver.

(1982)

SÉRÉNADE DE PAOLO

Francesca, voici le soir.
Ouvre-moi ta chambre car
déjà la lune s'est levée et le mistral
fouette l'Adriatique.
Fais-moi entrer bien que l'algue
qui enlise dans la vase
soit moins dangereuse que
l'étreinte de mes bras.

Francesca, notre remords
nul matin ne nous éveille
bien qu'auprès de nos oreilles
les arguments cliquettent –
blottis-toi, ignore-les,
le malheur ne peut nous joindre:
je te donne, s'il le faut,
ma peau comme cuirasse.

Francesca, divinité
infernale et pure, l'algue
dans la vase ne te tire
mais elle te soulève.
Le soir est tombé: debout!
Ouvre-moi ta chambre car
déjà la lune s'est levée et le mistral
fouette l'Adriatique.

Franciára fordította: Claire Anne Magnes

REMEMBER 1944

Sós László grafikusművésznek

A szégyenérzet emberre utal még –
piruló arc ördögi nem lehet.

A baj ott kezdődik, ahol az ember
– saját rémtetteivel szembesülve –
olyanfajta egykedvűséget érez,
amilyet jóllakott ragadozó a
felfalt aprójószág csontváza mellett.

Te – társaddal – sosem félsz felidézni
a szépség eszköztárával a rútat,
elénk úgy tárva minden borzadályt (mit
dicső nemünk megtett s megtenni készül
pirulás nélkül és nemcsak parancsra),
hogy visszarendít emberré a látvány
mindannyiunkat, s újra megtanuljuk
a szégyenkezés tisztító hatalmú
s vadak fölé emelő tudományát.

Hát fel ne hagyj az emlékeztetéssel!
S jövő gazságainknak vágj elébe,
vonalak vesszejével ütlegelvén
s színek kiáltásával zabolázván
a rosszcsont emberi nemet, hogy végre
eszére térjen!

Érjük egyszer el, hogy
ne csak az újra meglelt szégyenérzet
emeljen vissza emberré fogyasztó-
gépek szintjére süllyedt milliókat,
hanem az, hogy zsigerből sem cselekszik
senki olyat, amit szégyellni kell majd.

(2004)

REMEMBER 1944

To graphic artist László Sós

The sense of shame still shows that one is human –
a blushing face can not be diabolic.

Things start to go wrong utterly when we
– facing the dreadful crimes we have committed –
begin to feel that sort of uconcern
the sated carnivore would feel beside
the bones of animals it has devoured.

You – with your mate – would never hesitate to
evoke what's ugly with your tools of beauty,
disclosing to our eyes all monstrous things (which
our glorious race has done and is prepared
to do without a blush, and uncommanded)
so that we all are shocked back to our human
essence, you make us learn anew the science
of blushing which puts us above the beasts,
which has the power of purifying us.

I beg you, never cease reminding us!
Come, bar the way of all our future misdeeds,
don't cease to thrash and hide with canes of lines,
don't cease to curb and check with cries of colours
the roguish human race, bring it to reason
at last!

Our noble aim is to achieve
first that the sense of shame they have regained
should restitute the human soul of millions
degraded now to consuming machines,
then, that none should do, neither by instinct,
things he would have to be ashamed of later.

Angolra fordította: Tótfalusi István

THERMIDOR

Sakálok, mit akartok tőlem?
Hogy jóllakottságunk üvöltsem
a szükség delelőjén?

Didergek a Hőség Havában
s nem hirdetem, ha bőrig áztam,
hogy a villám – verőfény.

Unt harcok eszmehulladékát
csócsálni bennem nincsen étvágy –
inkább falnám a semmit,

hiszen a gyomrunk megfeküdte
– bár szakszerűen volt lehűtve –
a rágatlan lenyelt hit.

Nem öklendek és nem üvöltök,
kidőlt kupámba újratöltök
jövőnk vörösborából

s talán utólag megemésztem
fejedelminek vélt ebédem,
ha éhem visszapártol.

(1984)

THERMIDOR

Chacals, que voulez-vous de moi?
Qu'au point culminant du besoin
je hurle que nous sommes rassasiés?

Je frissonne en Thermidor brûlant
et ne proclame pas, trempé jusqu'aux os,
que l'éclair est soleil radieux.

Nul appétit en moi pour mâchonner
les débris d'idées des luttes assommantes –
je dévorerais plutôt le néant

car sur l'estomac nous est restée
– bien que rafraîchie selon les règles –
la foi gobée sans mâcher.

Je n'ai pas de nausée et je ne hurle pas,
j'emplirai de nouveau ma coupe renversée
du vin rouge de notre avenir

et peut-être après coup vais-je digérer
mon repas jugé princier
si je retrouve ma faim.

Franciára fordította: Claire Anne Magnes

SUMMÁZAT

Három nappal halál előtt
már nincs időd a taktikára,
csak arra, hogy a lét határa
által szabott utat belődd
s úgy indulj rajta el, hogy a
távolság már nem a te dolgod,
de az irány: az óvatos jobb
vagy bátor bal – szived joga.

Csak rajtad áll, hogy merre vesz
irányt a lábad. Akkor is, ha
ítéletével körbeírta
a konvent, hogy meddig mehetsz,
utolsó lépéseidet
úgy tedd meg hát, hogy diadallal
verjen a végső korahajnal
dobpergésébe zárt szived,

hisz nincsen annál szabadabb,
akit csak vesztőhely határol:
egy tűzön ég keresztfa, jászol –
most gyűjts fejedre parazsat!
Csak versre – másra nincs időd!
A jól jött meddőség se ment fel,
csalárd, ki visszaél a csenddel
három nappal halál előtt.

(1984)

SOMMATION

A trois jours de la mort
tu n'as plus le temps de manoeuvrer,
juste celui de viser un chemin
taillé par les frontières de la vie.
Et mets-toi en route
sans plus t'occuper de la distance
mais que la direction: la droite prudente
ou la gauche héroïque – soit le droit de ton coeur.

C'est à toi seul qu'il revient de choisir
vers où diriger ta marche. Même si
la Convention a décrété par jugement
jusqu'où tu pouvais aller,
fais donc tes derniers pas de sorte que ton coeur
enfermé dans le roulement de tambour
de la dernière aube naissante
batte triomphalement,

car personne n'est plus libre que celui
qui n'a que l'échafaud pour frontière:
l'arbre de la croix, la crèche, brûlent au même feu –
amasse maintenant des braises sur ta tête!
Juste pour un poème – tu n'as de temps pour rien d'autre!
L'aridité bienvenue ne t'exempte pas:
fourbe, qui abuse du silence
à trois jours de la mort.

Franciára fordította: Claire Anne Magnes

UTÓIRAT AZ EVANGÉLIUMHOZ

Mondád, Uram, hogy ELVÉGEZTETETT –
és ez vala egyetlen tévedésed,
Te betöltötted küldetésedet
s mennybe mentél, ránk hagyva az egészet.

A megváltás nem egyszeri kudarc,
de folyamatos megfeszíttetés, mely
– ha tömegesen csődöt mond a harc –
elaprózott ellenpéldákkal érvel.

Utódod nálunk is akadt elég,
ki tüzes trónuson, karóba húzva,
felkötve, holtra verve avagy ép
elméjét vesztve végezé be újra.

Hát így állnak a dolgok, Krisztus Úr.
A messiásnak mondott munkakörben
– mert a világ csak holtakból tanul –
nincs vér szerint egyetlen örökös sem.

(1986)

NACHSCHRIFT ZUM EVANGELIUM

Du hast, mein Herr, gesagt: „es ist vollbracht,”
das war allein dein einmaliger Fehlschluß.
Du hast die Sendung unverzagt vollbracht,
du gingst in Himmel, ließt das Ganze auf uns.

Erlösung ist kein einmaliger Fehlakt,
doch eine fortwährende Kreuzigung, die
– sofern der Kampf in Massen ja versagt –
durch Gegenbeispiele Beweise führt hie.

Es gab auch bei uns manchen Nachfahren,
der auf dem Feuerthron, auf einen Pfahl gspießt,
gehängt, zu Tod gequält, den ganz klaren
Verstand verloren, hat sein Leben eingebußt.

So stehen ja die Sachen, Christus, Herr,
auf dem vermeinten Messias-Arbeitsfeld,
denn klug wird nur durch Tote ja die Welt,
es existiert schon längst kein Leibeserb’ mehr.

Németre fordította: Héjjas Zoltán

NEGYVENNYOLCAS KÉRDÉSEK

Hivatkozhat-e
a Tizenkét pontra az a tucatember,
aki pontban tizenkettőkor
csak a saját ebédjével törődött mindig?

Illetékes-e
Gábor Áron rézágyújáról énekelni az,
aki nemhogy harminc ezüst pénzért,
de már harminc rézgarasért is
hajlandó bajtársai felé forgatni
a mindenkori ágyúk irányzékát?

Lehet-e
a márciusi ifjak örököse az,
akinek szemében
Petőfi piros zászlói
jelentik a vörös posztót?

Miért öröm az,
hogy nem az utolsókból lesznek elsők,
hanem az elsőkből utolsók?

(1990)

ÎNTREBĂRI PAŞOPTISTE

Pot face oare referire la
Cele douăsprezece puncte acei oameni de duzină
Care fix la ora douăsprezece
Erau preocupaţi doar cu propriul lor prânz?

Este oare îndreptăţ it
Să cânte despre tunul din cupru al lui Gábor Áron acela
Care nu pentru treizeci de arginţi,
Ci deja pentru trezeci de parale
Este gata să întoarcă împotriva camarazilor săi
Cătarea tunurilor dintotdeauna?

Poate fi oare
Urmaşul tinerilor din martie acela,
În ochil căruia
Steagurile purpurii ale lui Petőfi
Au valoarea unor postavuri roşii?

De ce este bucurie
Faptul că nu cei din urmă vor fi cei dintâi,
Ci că cei dintâi ajung să fie cei de pe urmă?

Románra fordította: Monica Buşolu

HUMANIZMUS

Ne lőj a zongoristára –
elég, ha a kezét töröd.
Csak a kezét, hogy meg ne sántuljon!
Csak a kezét, hogy bukjon fel
a billentyűsoron!
Csak a kezét, hogy a *Marseillaise,*
a *Rákóczi-induló,* a *Forradalmi etűd*
életre ne keljen többé a kezétől,
de még az *Appassionata,* az *Allegro barbaro* sem!
Semmi, ami ripityává zenghetné
az eszmélet tétova előremozdulásának
nyúlós rettegésből kövesült, néma torlaszait!
Semmi,
amitől a lelkiismeret háborgóbb lehet,
maga a lélek pedig csöndesebb!
Semmi, ami magabiztosabbá igézhetné
a Mindenség engedékenységét a parány iránt,
a tétova hajlandóságot mások iránt,
a szívmeleget, mely az űrhidegen átfut,
és a tiszta gyűlöletet, amely aljasságok ellen
lobban fel mindig!
Semmi, ami a lelkek jobbik felének
zengő megtestesülése a csillagnémaságban –
és semmi, ami csak addig érvényes, amíg örök!

Ne lőj, hát a zongoristára.
Elég, ha a kezét töröd.

(1990)

ГУМАНИЗМ

Не стреляй в пианиста –
хватит ему руки перебить.

Только руки, чтоб не охромел!
Только руки, чтоб пальцы на клавишах
невпопад спотыкались.

Только руки, чтоб ни Марсельеза,
ни Марш Ракоци, ни Революционный этюд
не могли воспрянуть под его руками,
чтоб и Аппасионата, и Аллегро барбаро
в черно-белых могилах остались.

Никшни всё, что способно вдребезги
разбить немые преграды,
окаменелые слизняки страха
перед малейшим прогрессом сознанья.

Никшни всё,
что может возмутить совесть,
а смятенный дух утихомирить.

Никшни всё, что умножит уверенность
в завтрашнем дне, побудит Вселенную
быть уступчивей к микромиру,
одарит терпимостью к инаковерцам,
сердечным теплом в холоде космоса,
и чистой ненавистью, всегда готовой
вспыхнуть ко всяческой подлости.

Никшни всё, что в звездной немоте
наши лучшие порывы в звени воплощает –
и всё, что до тех пор в силе, пока извечно.
Всё, что только музыкой понять!

Так что не стреляй в пианиста,
достаточно ему руки сломать.

Oroszra fordította: Müller László

HARC ÉS JÁTSZMA

„Fáj, gyönyörű ez az irigység,
mi vigasztalanul ölel át:
– Október! Honvédő Háború!
Nem voltam katonád!
De nem! Nem érkeztem ide késve!”

(Jevtusenko: Tartsatok kommunistának)

De igen, Jevgenyij. Már késve jöttél.
És késve jöttünk mi mindannyian,
hisz régen eldőlt minden, amikor
döntő játszmáról kezdett sustorogni
minden jövőt-kockáztató hazárdőr
az elsikkasztott „végső harc” helyett.
Ha Tizenhét lett volna az iránytű
harminchétben s kilencvenegyben is:
nem volna zátonyunk a barrikád, mely
hajónk alá került a könny-erecskék
vízözönné dagasztott óceánján,
kedve szerint felbérelt ríkatóknak.
Nem lehet harcot játszmává alázni.
Mi késve jöttünk, mert harcolni jöttünk
oly korban, amikor a VENCEREMOS-t
elnyomta már a hangos FAITES VOS JEUX.
Mi veszteségként halunk meg, Jevgenyij,
de nyert velünk még így is a jövendő,
amely sosem világnyi kaszinókban
nyerészkedők játszmái közt fogan meg,
hanem bukni is bátor harcosoknak
végsőt is érte-dobbanó szivében.

(1997)

LUPTĂ ŞI JOC

„Dureroasă-i, sublimă-i invidia
Ce mă încearcă neîncetat:
– Octombrie! De apârare al patriei război!
Nu v-am fost soldat!
Dar nu! Nu-s deloc un întârziat!”

(Evgheni Evtuşenko: Consideraţi-mă comunist)

Desigur Evgheni. Ai venit prea târziu
noi toţi suntem nişte întârziaţi
fiindcă totul a fost decis de pe vremea când
se şoptea despre „înfruntarea finală”
pe care şi-a adjudecat-o hazardul
riscând orice viitor.
Dacă busola indica Şaptesprezece
şi în treişapte şi patruşunu:
baricada nu ne-a fost viitură
pe oceanul umflat a potop
din pâraiele noastre de lacrimi.
Lupta nu poate fi dezonorată prin joacă.
Noi am sosit târziu, spre a lupta
în epoca-n care Venceremos a fost
înlocuit cu îndemnul: Faites Vos Jeux.
Noi vom muri învinşi, Evgheni,
dar, prin noi, a câştigat viitorul
pe care nu-l desluşim
printre câştigătorii cazinourilor lumii,
ci în inimile luptătorilor curajoşi,
însufleţ iţi şi capabili de jertfă.

Románra fordította: Mircea Micu

A SIXTUSI KRISZTUS

Nem. E robosztus, engesztelhetetlen
ifjú nem tartja orcájának másik
felét oda, ha egyszer arculcsapják.
Nem dob kenyeret vissza, hogyha kővel
dobják meg és nem kéri az Atyától,
hogy nézze el bűnét a csőcseléknek,
mivel – úgymond – nem tudja, mit cselekszik.
Nem. Ez az eltökélt fiatalember
ha kell, saját tanait üti arcul,
hogy végül az arcátlanság lakoljon.
S kenyér-válasz nélkül a kődobálók
is éhen vesznek valamennyien majd.
Méghogy nem tudják, mit tesznek! Sosem volt
Isten fiánál ember még naívabb!

De ez, ki itt intézkedik a toszkán
freskóján, nem hisz már tündérmesékben.
S nem hatja meg a szenvedés, mit ő élt
át hajdanán a Koponyák hegyén fenn.

(1999)

CRISTO SISTINO

No. Questo giovine robusto ed irremovibile
non porge l'altra guancia
se gli danno uno schiaffo.
Non lancia pezzi di pane se gli viene scagliata
contro una pietra e non chiede al Padre
di rimettere i peccati alla canaglia
perché – per così dire – non sanno quello che fanno.
No. Questo giovine risoluto, se è necessario,
schiaffeggia le proprie teorie affinché,
alla fine, sia l'insolenza stessa a rimetterci.
E senza la risposta del pane lanciato anche
i lanciatori di pietre moriranno tutti di fame.
Altro che non sanno quello che fanno! Non
è mai esistito uomo più ingenuo del figlio di Dio.

Ma questo qui che dispone sull'affresco
del toscano, non crede più alle favole.
E non si commuove vedendo le sofferenze
una volta vissute sulla propria pelle
lassù tra i monti dei Teschi.

Olaszra fordította: Gianni Gismondi

CSORBÍTÓ ÉVSZAK FENYEGET

Janzer Frigyesnek

Csak büszkeségre van okod:
a kő, a bronz már engedelmes
szolgád, hogy mindent megteremthess,
mit az Isten megálmodott.

A mindenség a műhelyed,
meteorok fenték a vésőd,
akkor se léssz bajban, ha később
csorbító évszak fenyeget.

Árpád vezér, Csokonai,
Széchenyi, Nagy-Balogh, Lukács György
s Dante, aki a poklon áttört –
mind konokságod hirdeti,

mert képtelen vagy tétlenül
bámulni, hogy a trónja-fosztott
észt pénztől ittasult bolondok
kergetik az asztal körül.

A vésőd: fegyver. Ne feledd.
Tehetség, tisztesség a pajzsod.
Csak győzelmet szabad aratnod –
kudarcról már szó sem lehet.

(1999)

A MAIMING SEASON THREATENS YOU

To Frigyes Janzer

You are entitled to your pride:
stone and bronze are your slaves you call
to help in giving formto all
that in the dreams of God abide.

Stars whet your chisels sharp anew,
your wor kshop is the universe,
you are safe e'en when an adverse
and maiming season threatens you.

Chieftain Árpád, Csokonai,
Széchenyi, Nagy Balogh as well
as Lukács and Dante, roaming Hell,
witness your headstrong phantasy,

for you refuse to rest your tools
and to watch idly as dethroned
Reason is wildly chased around
the table by gold-drunken fools.

Your chisel is a weapon, mind!
Talent and honesty your shield.
Victorious on your battle-field –
you've left all failures far behind.

Angolra fordította: Tótfalusi István

RÍMEIMBŐL – MIKSZÁTH KÁLMÁN JELES MONDATAIRA

„Azért hát jó lesz el nem bizakodni, hogy mi ilyen meg olyan zseniális nép vagyunk, akiknek csak bele kell fogni valamibe, s mindjárt sikerül. Ha kilenc esztendeig fekszünk is hortyogva a bundán, egyet kell ugranunk hipp-hopp, s mindjárt utolérjük Európát.”

Magyarország a hon neve,
hová lepottyantott a gólya,
népem nyilazva jött ide –
és máig sem szokott le róla,
a lovat eladták alóla,
mégis oly peckesen feszít,
mint hogyha egész Európa
félné ma is nyílvesszeit.

E nyilazós – nyilas? – modor
híján találom idegennek
magam hazámban, hol a bor
eleve pimpósodva erjed.
Mert fabatkát sem ér a helyjegy
a kisiklott gyorsvonaton –
hiába ég a tűz, amelynek
nincs más terméke, csak korom.

„…aki a szónoki éljeneket, a Ház tetszésmoraját már egyszer megkóstolta, rosszabb lesz az alkoholistánál, soha meg nem gyógyul, és okvetlenül visszaesik a szenvedélyébe.”

A szája jár, amíg a sokaság ki
nem kaparja neki a gesztenyét,
amit megsütni s gyorsan felzabálni
percig se késik majd, ha trónra lép,

az ország sorsa légyen bár akármi:
ő meg nem rövidülhet semmiképp,
a koldus is az ő sokmilliárdnyi
hasznát növelve nyújtja ki kezét.

Mi csak legyintünk, újra elfogadván,
hogy légyen bár szabályszerű a kampány:
egyetlen lúd is disznót győzhet itt.

РИФМЫ НА ИЗРЕЧЕНИЯ КАЛЬМАНА МИКСАТА

«Однако добро бы не зазнаться, что мы, дескать ахти гениальнейший народ на свете, которому стоит только за что-либо приняться, и успех уже обеспечен. Если мы хоть девять лет проваляемся на шубе храпя, достаточно только разок подпрыгнуть, скок-поскок, и уже догнали Европу.»

Паннония! – предки наши
пришли сюда вослед стреле.
Сюда же – нет края краше –
со мной мой аист залетел.
Хоть конь из под нас запродан,
грудь выпятив, мы рвёмся в бой,
как некогда – вся Европа
страшилась силы волевой.

Из-за одержимых вроде
сподвижников скрещённых стрел
чёрный страх меня изводит:
не возвернётся ль беспредел?
– Ни на грош цена плацкарте
на экспрессе, соседшем с рельс,
начинают спринт на старте,
и с пристани уходят в рейс.

«…кому однажды довелось вкусить овации, одобрительный шумок Собрания, хуже алкоголика,- не выздоровеет никогда и неизбежно снова впадёт в прежнюю страсть.»

Судьба страны? – какой она ни будет,
депутату оскудеть негоже:
тотчас поборы с нищих с братъ присудит,
свое богатство чтоб приумножить.

Орбтору не вменяется оратъ,
голосоватъ он всё равно как станет,
и примется, рук стараясь не маратъ
чужими из огня таскатъ каштаны.

Казна полна «разумными» речами.
«Отказать!» – громогласят министры всласть,
хотя запрос и не представлен вами.

„Ékes” szavaival tele a kincstár,
tagadó választ bömböl akkor is már,
mikor a kérdést még fel sem teszik.

„Az irodalom nagyban és egészében a közepes írók kezében van, ezek tartják fenn jellegében és nívójában, meddő időszakokban, várván a megszületendő nagyokat, akik csak ritkán jönnek és többnyire egyenként.”

Hatalmas a gödölye sérelme:
bivalyszámba egy bivaly se vette,
a bivalyok – dölyfös, durva népség! –
gödölyénket gödölyének nézték.

Így a gödölyék apraja-nagyja
halált kiált minden gaz bivalyra,
bár helyére így se, úgy se léphet
híjával a bivaly erejének.
Ám gödölyénk buzgón panaszolja,
hogy a nyájnál csordább volt a csorda,
s kiküszöbölendő ezt a csorbát:
bérpulikkal oszlatná a csordát.
Így élünk a vén Pannóniában,
hol csárdánként háromszáz dudás van,
poklonként viszont csak kettő-három,
ám őket nem tartja senki számon.

„Szent isten, micsoda forradalom az, ha a szerelem megjelenik. Mindenik érzék el akarja csikarni a többi négynek is a hatalmát. A szem tapintani mer, a kéz ízlelni tud, a száj látni akar, a szív hallani próbál.”

Vízben maradtál hát velem. Ma is
ott állunk, hol legpörkölőbb a víz,
rám égeti formád a tó heve:
tested lehet csak testem bélyege.
Nincs semmi már, mit meg nem érhetünk:
megértük, hogy a víz is tűz nekünk,
ellentétébe fordult minden át,
nem érvényes a szín, csak a fonák,
tűz lett a víz és zene lett a csönd,
te rosszabb lettél, én pedig különb,
balzsammá lettek iszap-intrikák,
amikkel összekent a kinti láp.

„Általában egész más volt a régi állam. Akkor abban mutatta a hatalmát, hogy minél többet tud adni másoknak, most abból excellál, hogy minél többet tud elvenni másoktól.”

Борьба за властъ не по правилам веласъ:
мы по привычке отмахнулисъ толъко…
Одолел гусъ и в одиночку волка.

«Литература в общем и целом в руках посребственных писателей, они содержат её по характеру и уровню в бесплодные периоды, в ожидании будущих великих гениев, которые, однако, приходят редко и большей частъю в одиночку»

В суде козлёнок жалобе дал ход:
«Спесивый, чванный буйволы народ –
козла не признают буйволёнком,
козлёнка обозвали козлёнком.»

«Смертъ буйволам! – кричит весъ козий
род – и нечего городитъ огород!»
Запрячъся в воз однако не решилисъ:
не дал им бог буйволовой силы.
Жалуется, однако, козлёнок:
«Стаднее стада, мол, стало стадо,
отару гнатъ, пасти за подёнок,
лишъ наёмной своре псов пристало.»
Так в Венгрии живём – с раем рядом:
здесъ в кормче не один игрец, а сотни…
Кто ж таки из них вхож в круги ада,
не знает владыка преисподней.

«Боже святый, что за революция, где явит себя любовъ. Каждое из чувств хочет присвоитъ властъ и всех остальных четырёх. Глаза осмеливаются щупатъ. Рука способна осязатъ вкус, рот хочет видетъ, а сердце пытается слышатъ.»

Со мной осталасъ в воде текучей,
доныне там, где вода пожгучей:
выжгла твой образ озера кипенъ,
твоё клеймо разукрасит скипетр.
Всего достигли мы – показалосъ,
с водою и пламя побраталосъ.
В свою всё обернулосъ противностъ:
лицо – в изнанку, цинизм – в наивностъ.
Огнём горит вода и тишъ звенит,
ты стала хуже, я ж пошёл в зенит:
балъзамом стали грязи-интриги,
кто б ни измазал мои вериги.

«Вообще совершенно другим было былое госу дарство. В те поры оно своё могущество проявляло тем, что способно как можно больше датъ другим, теперъ же похваляется тем, что может как может как можно больше забратъ у других.»

Az élcsapat vad és merész:
gátlástalan, fékezhetetlen,
jellemtelen, arcátlan és
tudatlan, elvtelen is egyben,
nem illik rá, hogy élhetetlen,
s az végképp nem, hogy gáncstalan,
nincs benne szív, nincs benne szellem,
csak szellet, mely bélben fogan.

Kenyere lett a tettetés:
eljátssza buzgón, ami ellen
lázadni késztette az ész
még kilencszázkilencvenegyben.
Úgy ámít, hogy szeme se rebben,
akkor is, ha igaza van…
Nincs benne szív, nincs benne szellem,
csak szellet, mely bélben fogan.

Hadrendbe állt a gyülevész
csikócsapat és most kegyetlen
sodrású, vak vágtára kész
a holtra hajszolt ménes ellen,
nem enged át egy szál füvet sem:
mohósága határtalan –
nincs benne szív, nincs benne szellem,
csak szellet, mely bélben fogan.

Herceg, bízzunk e bősz seregben,
hogy vesztébe is így rohan –
nincs benne szív, nincs benne szellem,
csak szellet, mely bélben fogan.

(2001)

Яр авангард и отважен:
беззастенчив и необуздан,
бесхарактерен, бесстрашен,
беспринципен, неуч и зануда.
Практичен он, куда как жаден,
вконец не рыцарь на показы.
Нет в нём душн, он беспощаден:
кишка тонка и дух протух –
наружу рвутся газы.

Притворство – хлеб ему насущий.
Против чего стоял на страже,
тому теперь ретиво служит:
был в девяностопервом в раже,
побуждал перестроить разум.
Когда же вправду прав был раньше –
гнул обман, не моргнув и глазом.
Нет в нём души, он беспощаден:
кишка тонка и дух протух –
наружу рвутся газы.

Выстроился весь сброд хилый,
шушера, никак не войско –
знамёна давно поникли,
не проявить былую стойкость:
вслепую каррьером броскость
против табуна в загоне.
Не упустит «куш законный»,
алчность скупых – очар заразы.
Нет в нём души, он беспощаден:
кишка тонка и дух протух,
наружу рвутся газы.

Герцог! К погибели сброд скачет:
твою доверчнвость накажет,
не спасут откупы и спасы.
Нет в нём души, он беспощаден:
кишка тонка и дух протух,
наружу рвутся газы.

Oroszra fordította: Müller László

EPIPROLÓGUS

Boldog vagyok, hogy kortársa lehettem
Tersánszkynak, Ladányinak és néhány
hónapig József Attilának is.
Boldog vagyok, hogy láttam ezt a népet
kinyílni rom-hegyek csúcsán gyopáros
szívóssággal még rosszkedvünk telén is.
Boldog vagyok, hogy tanúja lehettem
annak a történelmi mozdulatnak,
mely azokat próbálta felemelni,
kiket porig alázott s megtiport a
századokon átcsörtető szegénység.

A háborúk, gazságok ellenére
nem szégyellem, hogy a huszadik század
költője voltam, amikor e földön
korántsem volt lángoszlop már a dalnok,
legföljebb rőzsetűz a melegedni
vágyó didergők millióinak
szolgálatában – ám sok köszönet
nem volt ezért azok között, akiknek
fárasztó volt a szent fa pengetése,
ezért gyújtóssá felaprítva önnön
pecsenyéjüket sütve eltüzelték.

Ki mondja meg, hogy kell-e rőzseláng ott,
hol hulladékot égetnek a pusztán?
Ki mondja meg, hogy mit tehet a költő
egy kiszámíthatatlan ezredévnek
legelején, hisz végét járja minden,
amiért érdemes volt verset írni!

Ki mondj meg, lesz-e porig lehajló
mozdulata még a történelemnek?

(2000)

ЭПИПРОЛОГ

Счастливец я: одним со мной дышали
временем Тершански, Ладани дерзкий,
и пару месяцев – Аттила Йожеф.
Посчастливилосъ мне народ мой видетъ
зделъвейсом цветущим на руинах,
не терял он бодрости духа даже
в самое лихо леденящих годин.
Счастлив я свидетелем бытъ великих
полыток к свету поднятъ заклеймённых,
униженных горъким мраком нищеты.

Войнам, мерзостям вопреки не стыжусъ
бардом слытъ двадцатого века, когда
певец, отпламенев, разве что костёр
хворостяной постарался сохранитъ,
дабы пригретъ миллионы продрогших.
В иных ушах однако лиры милой
струны бренчанъем дразнящим звучали…
Им в угоду расколотили лиру
в щепки – на растопку, чтоб испечъ могли
делъцы себе насущее жаркое.

Кто же скажет, нужен ли жар и пыл там,
где звонкий воздух заповедной пушты
отравлен смрадом тлеющих отбросов?
Кто скажет, что может содеятъ поэт,
ступив за подог нового столетъя,
колъ сгинет, что пера достойным было?
О чем же петъ, когда осточертело
и вконец постыло бродитъ в потёмках?

Кто скажет, будет ли ещё сдвиг вперед,
Воздаст ли кто поклон земной грядущим?

Oroszra fordította: Müller László

RÁADÁS

Öt vers az ötvenből – más változatban

IT IS NOT SIMPLE

It is not simple with some sober
statements of candor to refute
my nearest friend as he is lifting
his wineglass toward me in salute,
or tear his toasting heart to pieces,
or greet a stranger on his tour,
or pour all feelings on the carpet –
it is not simple, that's for sure.

It is not simple with my father
to keep arguing all the night,
to reason with him full of patience
about our order, God and right;
to love the good man who is harder
than ice on which he lived his time;
he now is older than his years are,
and I am in my very prime.

It is not simple – my refusal
to go with mother to the church,
to find some proper, good excuses
for which I stutteringly search,
to shun her eyes, for she would scoff
that I should be an atheist;
she likes my awkward explanations
which hide the truth inside a mist.

It is not simple without cursing
to understand our present day;…
I know we gallop toward the future
yet have not even reached midway.
Blindfolded scoldings could be silenced
by looking farther than the news;
I should not tongue-lash our production
because I lack three pairs of shoes.

It is not simple when our buddies
loosen their hearts in confidence.
Our silence saves our fathers feelings
during our lasting arguments.
We cheat our mothers with faked worship,
and keep on cursing for a shoe…
We often shake our hands and would like
to slap with them our faces too!

*A **Nem könnyű** angolul – W. Arthur Boggs fordításában*

LES HÉROS

Jeudi sanglant, vendredi rouge,
eux les héros qui autrefois
drapeaux au poing,
dans les rues descendirent,
ils se sont bien battus. Combat
non pas plus dur, mais plus spectaculaire
que le nôtre. Combat paré des fleurs de sang
conquises par le feu.

Le nôtre est différent. Le nôtre est un combat
exempt de sang, dans un monde qui doute.

Nous luttons, certes, mais quand luttons-nous?
Quand ne luttons-nous pas? Et où se cache l'ennemi?
Notre combat n'a rien d'une bataille définie.
L'attaque n'a pas lieu tel jour,
à tel endroit, en telle circonstance.
Le feu roule sur tous les fronts.
Des centaines de fronts se ramifient
en milliers de fils embrouillés,
qui cernent un parent,
qui se nouent sur l'ami.
Nous luttons bas, nous luttons prudemment,
à mots couverts ou à dures paloles.
Nous luttons pour – nous luttons contre
ceux qui nous méprisent,
bien que le geste de la fatigue
nous l'esquissions nous aussi quelquefois.

Mais tout nous est combat: l'action qui nous enflamme,
et l'apparent repos.
S'il faut agir ou non,
ce qu'il convient de faire à chaque instant,
c'est un problème de stratégie.

Ouvriers, autrefois, contre vos poitrines
se braquèrent les froides baïonnettes.
A présent, c'est le canon des traîtres
qui nous fixe, et c'est le soupçon qui nous tue,
et cela n'est pas moins terrible.

Quand vous perdiez – vous aviez des excuses.
Si nous perdons – nous n'en aurons aucune.

Vaincre, pour vous, c'était affaire de gloire.
Pour nous, ce n'est qu'affaire de devoir.

*A **Mert hősök voltak** franciául – Andrée Barret fordításában*

БЛАГОСЛОВЕННА БУДЪ

Благословенна будъ меж женщинами та,
что женщиной была, не будучи щеною.

Благословенна будъ меж женщинами та,
что выбрала не цепъ, а крылъя за спиною.

Благословенна будъ меж женщинами та,
что гордо шла, святош злословия не слыша.

Благословенна будъ меж женщинами та,
что падшая, была любых непадших выше.

Благословенна будъ меж женщинами та,
что у «законных» жен считаласъ вне закона.

Благословенна будъ меж женщинами та,
что не должна была на людях бытъ знакома.

Благословенна будъ меж женщинами та,
которой вслед швейцар с ухмылкой смотрит ныне.

Благословенна будъ меж женщинами та,
что властней божества, покорнее рабыни.

Благословенна будъ меж женщинами та,
что не в пример другим нежна и дерзновенна, –

благословенна будъ меж женщинами та,
благословенна будъ, о будъ благословенна.

*Az **Áldott legyen** oroszul – Gennagyij Karpunyin fordításában*

ICH GELOBE

Mit meiner Rücksichtslosigkeit schütze ich dich –
manchmal mordet das Streicheln.

Ich gelobe, dass ich mich stets bemühen werde,
um dich ungerecht zu Kränken,
denn „gerechter Kränken” kennt ja die Aufrichtigkeit gar nicht,
ich gelobe, dich so zu schlagen, dass es dich schmerzen soll,
ist ja doch die schöne Mission des Schlages,
dass es Schmerz bereite.
Ich gelobe: das in mein Gehirn eindringendes
Blut nicht aufzuhalten,
wenn der Röcke aufwirbelnde Wind mich zu den Mädchen treibt,
da mit die nur Nostalgie sich vermehrenden kleinen Verzichte
die Zurückhaltung mich mit ihrer hinterlistigen
Beeinflussung nicht gegen dich treibe.
Ich gelobe, dass ich ins Samt deines Schicksals Reisenagel
stecken werde,
damit ich dich aus jeder seelenverfettenden Schlafftheit aufrüttle
und aus der angenehmen Gruft der Konsolidiertheit
ins rauhe Leben zurückposaune.
Ich gelobe, dass ich dich auch hassen werde,
ich gelobe, dich auch mit grenzenloser Selbstsucht auszuzeichen,
denn nur eine wahrhaft grosse Liebe kann die Selbstsucht
ertragen,
iche gelobe, dass ich dich hässlich verlassen werde,
weil schön Abschied zu nehmen allein die Gleichgültigkeit
der zu einfachen Bekannten ausgekühlten Liebenden fähig ist,
und ich gelobe: mein tiefster Wunsch ist, dass ich dich
nimmer verlasse,
sondern nur mit dir gemeinsam meine eigenes Ich sein kann,
aber ich schwöre nicht, dass ich dich schrecklich liebe.

Nur – ich liebe dich.

*A **Fogadom** németül – Franyó Zoltán fordításában*

ETERNELE PROBLEME PAŞOPTISTE

Care poate invoca
cele Douăsprezece puncte,
duzina de oameni care,
dintotdeauna, la orele unsprezece,
nu s-a agitat decât pentru propriul prânz?

Cuvine-se oare,
să cânte tunurile de aramă ale lui Gábor Áron
cel care nici măcar pentru treizeci de arginţi,
ci pentru treizeci de creiţari prăpădiţi,
e dispus să întoarcă tunurile
spre proprii săi camarazi?

Oare poate fi
continuatorul tinerilor paşoptişti din martie
cel care, la vederea flamurii roşii a lui Petőfi,
se zbâleşte ca un taur?

Oare de ce-i o bucurie
că cei din urmă n-ajung cei dintâi,
ci primii devin cei din urmă?

*A **Negyvennyolcas kérdések** románul – Smaranda Burdea fordításában*

BARANYI FERENC ÉLETRAJZA ÉS MUNKÁSSÁGA

Életrajzi adatok

1937. január 24-én született Pilisen.

Szülei: néhai Baranyi Ferenc jegyző és néhai Kuzsma Katalin tanítónő. Felesége: Büki Erzsébet tisztviselő. Gyermeke: Péter, unokája Flóra Petra.

Édesapja monori születésű, segédjegyzőként Pilisen, főjegyzőként Nyáregyházán is dolgozott. Édesanyja Csomádon, Albertirsán, majd a monori Kossuth Lajos Általános Iskolában tanított. 1933-tól 1939-ig Pilisen, 1939 és 1950 között Nyáregyházán éltek.

Baranyi Ferenc 1950-től 1957-ig Monoron, 1957-től 1962-ig Budapesten, az Eötvös Kollégiumban lakott. Azóta él Budapesten, 1979 óta a XIII. kerület lakója, 1998-ban a kerület díszpolgára lett.

Elemi iskolai tanulmányait Nyáregyházán végezte, az általános iskola 5–6. osztályát a ceglédi Táncsics Mihály általános iskolában (ugyanakkor a zeneiskolát is), a 7–8. osztályt Budapesten végezte.

Szintén Budapesten, a Lónyay utcai Református Gimnáziumban az I. osztályt, a Kölcsey Ferenc Gimnáziumban a II–IV. osztályt végezte és érettségizett 1955-ben, bejáró diákként.

1957-ben kezdte meg egyetemi tanulmányait az ELTE Bölcsészettudományi Kar magyar–olasz szakán és 1962-ben diplomázott.

1959-ben UNESCO-meghívással, ösztöndíjjal Franciaországba ment nyelvet tanulni és nyári gyermektáborokban nevelősködött.

1964-től több alkalommal járt ösztöndíjjal Olaszországban, pl. Dante-kutatás céljából.

Az érettségi után egy évig a Nyugati pályaudvar Szerelésvezetőségén dolgozott segédmunkásként, majd egy évig az OTP Monori Járási Fiókjában volt pénztáros.

Az egyetemi tanulmányok befejezése után rövid ideig sajtópropagandistaként a Földművesszövetkezeti Könyvterjesztő Vállalatnál dolgozott.

1963 és 1968 között az Egyetemi Lapok munkatársa.

1965-ben a MÚOSZ Újságíró Iskolájában szerzett oklevelet.

1967-ben – UNESCO-ösztöndíjjal – a franciaországi poitiers-i egyetemet látogatta.

1968-tól 1969-ig az Ifjúsági Magazin főszerkesztő-helyettese, 1969 és 1972 között a Magyar Ifjúság irodalmi rovatvezetője.

1972-től néhány évig szabadfoglalkozású.

1976-tól 1992-ig a Magyar Televíziónál dolgozott, 1976-tól a Szórakoztató és Zenei Főosztály helyettes vezetője, 1978-tól szerkesztő, majd 1985-től főmunkatársként irodalmi és művészeti műsorokat készített és vezetett.

1978 és 1990 között a Családi Lap irodalmi rovatának vezetője.

1984-ben és 1985-ben a Palócföld szerkesztője.

1988 és 1992 között az Ezredvég című folyóirat főszerkesztője társadalmi munkában.

1992-ben ment korengedménnyel nyugdíjba.

Társadalmi tisztségei

1962 óta tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének és a Magyar Írószövetségnek.
1988 és 1992 között a „Z-füzetek” Alapítvány elnöke,
1988 óta a Zrínyi Miklós Irodalmi és Művészeti Társaság alelnöke,
1992-től a Haladó Erők Fórumának elnöke,
1992-től a József Attila Művészeti Centrum Alapítvány kuratóriumának elnöke,
1997-től vezeti a Béres Ferenc emlékbizottságot,
1999-től főtitkára a Művészetbarátok Egyesületének, elnökségi tagja a Nagy Lajos Irodalmi és Művészeti Társaságnak és a Quasimodo-díj kuratóriumának.
2002-től a párizsi Académie des Sciences des Arts et des Lettres-nek,
2003-tól elnökségi tagja a Magyar Zeneszerzők Szövetségének.

Kitüntetései

KISZ-érdemérem 1970,
SZOT-díj 1974,
József Attila-díj 1976,
Magyar Vöröskereszt Centenáriumi Emlékérem 1981,
Zrínyi Katonai Könyvkiadó Nívódíja 1981,
Madách-díj 1986,
Passo d’uomo Díj (Emberi léptékkel, olasz irodalmi díj) 1989,
MSZOSZ Művészeti Díj 1993,
Premio Brianza (az egyik legrangosabb olasz irodalmi díj) 1993,
Forintos-díj (az Írószövetség legmagasabb műfordítói kitüntetése) 1995,
Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztje (polgári tagozat) 1997,
Demény Pál Emlékérem 1999,
Darvas József-díj 2002,
Premio Internazionale „Sulle orme di Ada Negri” (nemzetközi jelentőségű olasz irodalmi díj) 2002,
Gábor Andor-díj (2004),
a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Írószövetség nívódíjai,
a Magyar Rádió és a Magyar Televízió, valamint több kiadó nívódíjai.

Irodalmi munkássága

Újságíró, költő, író, műfordító.
Első verseskötete, a Villámok balladája1962-ben – egyetemista korában – a Könyvhétre jelent meg.
Műfordítóként elsősorban olasz, francia és orosz versfordításai szerepelnek különféle kötetekben. Versei Olaszországban, Franciaországban, Belgiumban és a Szovjetunióban jelentek meg nagyobb számban, néhány pedig Angliában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában és Romániában.
1992-ben, Olaszországban nagy kétnyelvű kötete jelent meg Dal Danubio soffia il vento (Dunáról fúj a szél) címmel, a korábban Olaszországban különböző folyóiratokban megjelent verseinek válogatása, neves olasz költők fordításában.
Francia sanzonokat, olasz dalokat (pl. nápolyi dalokat) fordított, melyek szerepeltek rádióban, TV-ben, filmen és hanghordozókon.

Operalibrettókat fordított, például:
Puccini: Tosca; Bizet: Gyöngyhalászok; Gounod: A galamb; Dallapiccola: A fogoly; Cilea: Az arles-i lány; Bizet: Carmen stb.
Nagyoperettek dalainak szövegét is fordította, például:
Lehár Ferenc: A víg özvegy, A cárevics
Maciej Malecki és Adam Slawinski–Agnieszka Osiecka: Ő meg Ő című mini-musical verseit fordította.
Operettekhez, zenés játékokhoz dalszövegeket írt, például:
Behár György: Sárga rózsa, A fekete rózsa, Primadonna;
vagy az egész daljáték szövegkönyvét ő írta:
Bágya András: Erdők szép virága
Operalibrettókat is írt, például:
Tamássy Zdenkó részére: Vendégek; Olasz vendéglő
Behár György részére: Eros és Psyché, továbbá
Dubrovay László számára, ezt Il ricatto (A válságdíj) címmel olaszul, a svájci televízió részére.
Televíziós dokumentumjátékai szinte felsorolhatatlanok, többek között Rossiniról, Csajkovszkijról, Wagnerről készült életrajzi játéka, műsorvezetésével.
Donizetti: Rita című operájának TV-változatához írt keretjátékot és verses összekötőszöveget.
A Rádió Dalszínháza mutatta be:
Darvas Ferenc–Mikszáth Kálmán–Baranyi Ferenc: Mindenki lépik egyet,
Bágya András–O'Henry–Thiery Árpád–Baranyi Ferenc: Háromkirályok ajándéka és
Gyulai Gaál Ferenc–Tabi László–Baranyi Ferenc: Színésznő születik című zenés, verses darabokat.

Fontosabb színpadi művei

Baranyi Ferenc–Gyárfás Endre: Bölcsészopera (verses zenés paródia az egyetemi életről),
Baranyi Ferenc: A lónak vélt menyasszony (vásári komédia), mely a Magyar Elektra előjátékaként került színre.
Színpadi művekhez írt dalszövegeket, verses betéteket, többek között:
Juhász István–Illés Lajos: Félbehagyott nők (vígjáték)
Száraz György– Balázs Árpád: II. Rákóczi Ferenc (zenés színjáték)
Köves József–Balázs Árpád: Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj (zenés mesejáték)
Rádióműsorai közül legemlékezetesebb:
Sanzonpódium,
Muzsikáló délután.
Nevezetesebb tv-műsorai:
Fáklya (irodalmi műsor),
Új versek – fiatal költők,
Nem babérra megy a játék,
Operabarátok magazinja,
Vitriolvasókör,
Költőnk és kora,
Mesterdallamok,
Szó, zene, kép,
Olvasólámpa,
Sanzonpódium,
Zene, táj, város (Czigány Györggyel).

* * *

Baranyi Ferenc – Rövid válogatott bibliográfia (1962–2003) cím alatt megtalálhatók könyv alakban megjelent főbb művei, fordításai, továbbá válogatások, összeállítások és szerkesztések (esetenként verseivel, fordításaival, elő- és utószóval, jegyzetekkel).

BARANYI FERENC
Rövid válogatott bibliográfia (1962–2003)

Bevezető

Ez a rövid válogatott bibliográfia Baranyi Ferenc írói munkásságából a könyv alakban megjelent önálló műveit (versek, válogatott versek, próza), fordításait, továbbá a válogatásokat, összeállításokat, szerkesztéseket (esetenként Baranyi Ferenc verseivel, fordításaival, elő- és utószavával, jegyzeteivel) időrendben sorolja fel.

Az azonos évben megjelent művek a szerzők családneve, illetve a címek szerinti betűrendben.

A többszöri, változatlan kiadást az első megjelenés tételénél soroltuk fel, az egyéb új kiadást a megjelenés évében tüntettük fel.

A kétnyelvű kiadásnál: magyar cím – eredeti cím és kétnyelvű kiadás jelölést alkalmaztunk.

Az összeállítás feltünteti a kiadás évét, megjelenés helyét – ha ez nem Budapest –, a kiadót és a sorozatot. Nem szerepel a nyomda megnevezése, a könyvek mérete, oldalszáma és példányszáma.

A rövid válogatott bibliográfia nem tartalmazza:

Baranyi Ferenc verseinek, prózai műveinek, fordításainak saját kötetein kívüli, száznál több antológiában, gyűjteményes kötetben történt megjelenését, kivéve, ha más műben volt az egyetlen megjelenés (itt p.-tól –ig jelöléssel).

Azokat a műveket, amelyeket Baranyi Ferenc ajánlással, bevezetővel, előszóval vagy utószóval látott el.

Baranyi Ferenc 1954-től periodikumokban megjelent verseit, fordításait, egyéb természetű írásait.

Sanzon- és táncdalszövegeit tartalmazó kiadványok és hanghordozók felsorolását;

idegen nyelven megjelent verseit tartalmazó köteteket (kivéve: Dal Danubio soffia il vento címen 1992-ben, Olaszországban megjelent válogatott kétnyelvű verseskötetét);

Baranyi Ferenccel készült riportokat, műveiről és róla szóló írásokat (kivéve: Szerelmes élet. Baranyi Ferenc pályafutása a sajtó tükrében. Szerkesztette: Németh János István).

(A hiányok pótlására részletes bibliográfia készül.)

Bibliográfia

1962

Baranyi Ferenc: Villámok balladája. Új termés [versek]
Magvető Könyvkiadó

1964

Baranyi Ferenc: Hazatérés [versek]
Magvető Könyvkiadó

1966

Baranyi Ferenc: Az a merészség [versek]
Magvető Könyvkiadó

Baranyi Ferenc: Az a merészség [versek]
Magvető Könyvkiadó
Hanglemez melléklettel, a verseket a költő mondja el

Baranyi Ferenc: Az endecasillabo mint kifejező eszköz Dante Színjátékában [tanulmány] (p. 381–420)
= Dante a középkor és a renaissance között
Emlékkönyv Dante születésének 700. évfordulójára
Szerkesztette: Kardos Tibor
Akadémia Kiadó = Különnyomat

1968

Baranyi Ferenc versei; – Lírai történet két határőrről (p. 7–45)
= Baranyi Ferenc – Gyárfás Endre: Piros karikák. Versek
BM Határőrség Politikai Csoportfőnöksége

1969

Baranyi Ferenc: Túl az éjszakán [versek]
Hátlapon portré a szerzőről
Magvető Könyvkiadó

1972

Baranyi Ferenc: Töltsétek ki a csöndet [irodalmi riport]
(p. 249–251)
= Szép szó. Antológia
Válogatta és szerkesztette: Szalontay Mihály. Grafikák: Stotz Mihály et al.
Táncsics Könyvkiadó

Baranyi Ferenc: Változó szelek [versek]
Magvető Könyvkiadó

1973

Baranyi Ferenc: A lónak vélt menyasszony. Vásári komédia egy felvonásban (p. 1–18)
= A lónak vélt menyasszony. Három egyfelvonásos komédia
Népművelési Propaganda Iroda (Színjátszók kiskönyvtára)

1975

Baranyi Ferenc: Esőveréssel. Válogatott és új versek
Hátlapon a szerző fényképe
Magvető Könyvkiadó

Baranyi Ferenc: Esték a verandán [irodalmi-szociográfiai riportok] (p. 59–72)
= Írószemmel/1974
Szerkesztette: Remete Ibolya
Kossuth Könyvkiadó

Pest megye versekben
Felszabadulásunk 30. évfordulója tiszteletére, Vác város 900 éves fennállásának emlékezetére megjelentetett antológia
Szerkesztés és részben vers: Baranyi Ferenc
Pest megyei Tanács

1976

Baranyi Ferenc: Harckocsizó szonáta I–V. [riport versekkel]
(p. 305–314) = Örökös őrségben. Antológia
Válogatta, szerkesztette és az előszót írta: Illés Lajos
Zrínyi Katonai Kiadó

1977

Szimfónia. 30 év lírai története [antológia]
Válogatta, szerkesztette, az előszót írta és részben vers:
Baranyi Ferenc
Kozmosz Könyvek
A magyar irodalom gyöngyszemei

1978

Ki-ki maga mesterségét. Irodalmi műsor általános iskolásoknak
Összeállította: Baranyi Ferenc
Pest megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet

1979

Baranyi Ferenc: Magyar márciusok [vers] (p. 173)
= A kívánságfa
Válogatta és szerkesztette: Kelemen Sándor. Gaál Éva et al. rajzaival
Móra Könyvkiadó
A huszonöt éves Kisdobos emlékkönyve

1980

Baranyi Ferenc: A szerelem harmadik éve
[versek és adaptációk a század olasz lírájából]
Magvető Könyvkiadó

1981

Baranyi Ferenc: Harckocsizó szonáta I–V. [riport versekkel]
(p. 13–22)
= Inter arma
Válogatás másfél évtized legjobb katonaelbeszéléseiből és verseiből
Válogatta, sajtó alá rendezte, előszóval és életrajzi jegyzetekkel ellátta: Illés Lajos
A szerzők fotóportréit Moldvay József készítette
Zrínyi Katonai Kiadó

1982

Baranyi Ferenc: Hétköznapi istenhozzád. Versek 1979–81
Hátlapon a szerző fényképe
Magvető Könyvkiadó

1983

Baranyi Ferenc: Pannon panoráma
(Részlet a Járom a házamat című készülő riportkönyvből)
(p. 12–23)
= Nyitott ablak. Válogatás a Szakszervezetek Országos Tanácsa
1977–1981 közötti irodalmi ösztöndíjasok munkáiból
[Versek, elbeszélések]
Az írásokat válogatta, és a kötetet szerkesztette: Halász Lajos
Népszava Lap- és Könyvkiadó

Baranyi Ferenc: Szerelem és háború. Adaptációk a világirodalomból [versek]
Zrínyi Katonai Kiadó

1985

Baranyi Ferenc: Magvas beszélgetés (p. 46); Téli szünet (p. 151);
Utazás (p. 193); Őszi labdajáték (p. 193)
= Csigalagzi. Magyar költők gyermekversei
Válogatta és szerkesztette Farkas László. Kalmár István rajzaival
Móra Könyvkiadó

1986

Baranyi Ferenc: Levélmények [megemlékezés]; Maradsz pohár, mi illetetlen… [vers] (p. 133–150)
= Lancelot nélkül. Emlékkönyv Gerelyes Endréről
Szerkesztette: Baranyi Ferenc, Kojnok Nándor, Laczkó Pál
Nógrád Megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya, Salgótarján
Baranyi Ferenc: Valami mindig közbejön. Válogatott versek
Zrínyi Katonai Kiadó

Tavaszi futás. Diákszerelem
[Gerelyes Endre és Schlattner Edit levelezése]
Összeállította, az elő- és utószót írta Baranyi Ferenc
Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó

1987

Aranyasszony. Antológia
Válogatta, összeállította, előszó és részben vers Baranyi Ferenc
Lapkiadó Vállalat
Családi Lap Kiskönyvtár

Baranyi Ferenc: Visszaigéző. Versek 1982–1986
Magvető Könyvkiadó

Rolando Certa: Mások tekintetére rátalálni. Versek
Fordította: Baranyi Ferenc és Papp Árpád. Az előszót írta: Baranyi Ferenc
Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár, Salgótarján
Készült Rolando Certa szerzői estjeire, Ünnepi könyvhét 1987

1988

Baranyi Ferenc: A lónak vélt menyasszony. Vásári komédia egy felvonásban (p. [113]–126)
= Dufla pofon. Egyfelvonásosok, komédiák
Múzsák Közművelődési Kiadó (Színjátszók kiskönyvtára)
Baranyi Ferenc: Egy önérzet hét stációja. Lírai naplók
Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó

Baranyi Ferenc: Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj (p. 122); A kecskekörmök regéje (p. 140–141)
= Varázstrombita [gyermekversek]
Válogatta és szerkesztette: Farkas László. Rajz: Molnár István
Móra Könyvkiadó

Baranyi Ferenc: Üdvözlet (A Kossuth-iskola úttörőotthon avatására. 1971. december 24.) [vers] (p. 33)
= A Strázsa dicsérete. Versek Monorról
A Monori Helytörténeti Egyesület Füzetei 18. szám, Monor

Óda a gyorsasághoz. [versek, prózai írások]
Válogatta és az utószót írta: Dr. Udvarhelyi Dénes
Szerkesztette: Baranyi Ferenc
Kiadja a MÁV Vezérigazgatóság

1990

Baranyi Ferenc: Gyöngyhalász [versek]
Szerzői kiadás
Lapokból álló kiadvány

Európai idill.
Baranyi Ferenc, Csala Károly, Simor András versei
Bálványos Huba rajzai
Baranyi Ferenc versei (p. 3–10)
Országos Grafikai Műhely, Vác

Franco Ferrara: Imzad. Sívó hegedű [versek] – Imzad [poesie]
Szerkesztette: Hajducsi Ilona és Alberto Menenti
Grafika: Jerry Turano
Az előszót írta és fordította: Baranyi Ferenc
Movie Plus Kiadó
Kétnyelvű kiadás

Francesco del Sarto [Baranyi Ferenc álneve]:
A túlvilági szajha. Regény
Editorg Kiadó
Horror könyvek

Dante Maffia: Kosárba viperát [versek]
Válogatta, szerkesztette, az előszót írta és fordította:
Baranyi Ferenc
A fordító magánkiadása

1991

Baranyi Ferenc: Betyárbecsület. Versek
Z-füzetek/5
Zrínyi Kiadó

Baranyi Ferenc: A fal és a fej balladája. Versek (1987–1991)
Z-füzetek/16
Szerzői kiadás

Baranyi Ferenc összes szerelmes versei 1957–1991
Mixtus Kft.

1992

Franco Cajani: Időlovag – Cavaliere nel tempo (1987–1988)
A bevezetőt írta: Szabó György. A verseket fordította:
Baranyi Ferenc
Száz kortárs művész illusztrációival
Magyar Nemzeti Galéria
Kétnyelvű kiadás
Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában, Egy költő, száz művész címmel, 1992. március 14–május 4.

Nápolyi dalok – Canzoni napoletane
A dalokat válogatta és fordította Baranyi Ferenc
Reményi József ének – zongora letétei
Editio Musica
Kétnyelvű kiadás

1993

Baranyi Ferenc: Vizafogó. Új versek és műfordítások
Z-füzetek/49
Szerzői kiadás

Bizet: A gyöngyhalászok. Operaszövegkönyv és műsorfüzet
Fordítás és a mű ismertetése: Baranyi Ferenc

Viviane Villamont: Nem akarok belehalni a szerelembe. Regény
A mű eredeti címe: Viviane Villamont:
Je ne veux pas mourir d'amour
Fordította: Baranyi Ferenc
K. u. K. Kiadó

1994

Charles d'Orléans: Dalok, rondók, balladák 1394–1994
Válogatta, az előszót és a jegyzeteket írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
Nemzeti Tankönyvkiadó
Felfedezett klasszikusok 7.

André Chénier válogatott versei
Válogatta, az előszót és a jegyzeteket írta, részben fordította:
Baranyi Ferenc
Illusztrációk: eredeti francia kártyalapok 1792-ből
K. u. K. Kiadó
Kétnyelvű kiadás

La czarda e il vento. Poesie. Antologia di autori contemporanei ungheresi e salentini
– A csárda és a szél. Veszprém megyei és salentói kortárs költők versei Giuseppe Conte gondozásában. Bevezető: Széki Patka László és Mario Schiattone
Magyarból fordította: Barna Imre. Olaszból fordította:
Baranyi Ferenc
Congedo Editore
Kétnyelvű kiadás

Alfred de Lamartine: Búcsú a tengertől. Válogatott költemények
Összeállította, az előszót és a jegyzeteket írta, részben fordította:
Baranyi Ferenc
Nemzeti Tankönyvkiadó
Felfedezett klasszikusok 8.

Voltaire válogatott versei.
Válogatta, az előszót írta és a jegyzeteket készítette, részben fordította: Baranyi Ferenc
Mikszáth Kiadó Kft, Horpács
Metál Könyvek

1995

Baranyi Ferenc: Hegyibeszéd. Válogatott versek 1958–1988
= Baranyi Ferenc–Soós Zoltán: Aktuális régi versek, 1995
[Baranyi Ferenc: Hegyibeszéd. Válogatott versek 1958–1988; Soós Zoltán: Mulat a vezér. Válogatott versek 1951–1985. A két rész hátlapjával összekötve]
K. u. K. Könyvkiadó

Baranyi Ferenc: Kifosztva. Versek 1993–1995
Z-füzetek/69
Szerzői kiadás

Baranyi Ferenc: Operaszövegek. Szavakkal a zene szolgálatában [zenetörténeti könyv, versekkel]
Mikszáth Kiadó, Horpács
Metál Könyvek

Baranyi Ferenc: Tájak, szerelmek. Versek
Borító és képek: Borza Vera
Art Reklám Kiadó
Hangkazetta melléklettel, a verseket elmondja Szabó Gyula kiváló művész

Jules Verne: Párizs a XX. században. Regény
A mű eredeti címe: Jules Verne: Paris au XXe siècle
Az előszót írta és a szöveget gondozta: Piero Gondolo Della Riva. Fordította: Baranyi Ferenc
K. u. K. Kiadó

1996

Dante Alighieri: Az új élet – Vita nuova
A fordítás alapja: Dante Alighieri: Vita nuova e rime, Mondadori, 1985
Fordította: Baranyi Ferenc
A bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta, a fordítást lektorálta: Madarász Imre
Eötvös József Könyvkiadó
Eötvös klasszikusok 10. kötete. Kétnyelvű kiadás. Oktatási segédanyag

Il cuore di Amleto
Testi, grafiche e fotografie di autori contemporanei salentini e ungheresi
Hamlet szíve
Versek, rajzok, fotók Veszprém megyei és salentói kortárs szerzők műveiből
Giuseppe Conte gondozásában. Bevezető jegyzet: Giuseppe Conte
Magyarból fordította: Alberto Menenti. Olaszból fordította: Baranyi Ferenc
Veszprém Megye Önkormányzata, Veszprém
Kétnyelvű kiadás
Eugenio Montale: Naplók–versek–Diari–poesie
Az előszót és a jegyzeteket írta, fordította: Baranyi Ferenc Lektorálta: Madarász Imre
Eötvös József Könyvkiadó
Eötvös Klasszikusok 12. kötete. Kétnyelvű kiadás. Oktatási segédanyag

Ilka Nobs-Süpek: Utolsó könnyeim. Versek 1994–1996 – Mes dernières larmes. Poésies 1994–1996
Fordította: Baranyi Ferenc
Z-füzetek/75
A fordító magánkiadása
Kétnyelvű kiadás

Száz szerelmes sóhaj. Három évezred európai költészetéből
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc Illusztrációk: Reich Károly
K. u. K. Kiadó, 1996, 1998 és 2001

1997

A szív szonettjei. 100+1 tizennégy soros a szerelemről
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc Grafikák: Czinke Ferenc
K. u. K. Kiadó, 1997 és 1998

Baranyi Ferenc: Könyörgés apátiáért. Új versek 1987–1997
Szerkesztette: Tabák András
Fedélen a szerző fotója, készítette Markovics Ferenc Balázs Béla-díjas fotóművész
Mikszáth Kiadó, Horpács

Paul Géraldy: Hozzád tartozom. Versek
A fordítás alapjául szolgáló mű eredeti címe: Paul Géraldy: Vous et moi
Válogatta, az előszót írta, fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Kebelbarátok könyve [vers, próza és képek]
Válogatta és összeállította: Baranyi Ferenc és Köves József
Előszó és részben vers: Baranyi Ferenc.
Karikatúrák: Menkó László
K. u. K. Kiadó

Ó, édes kéj! Francia szerelmes versek
Válogatta és az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Rád gondolok. Angol szerelmes versek
Válogatta és az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

1998

Mondd, hogy szeretsz! Szerelmes költőpárok, visszacsókolt múzsák [versek]
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc Grafikák: Czinke Ferenc
K. u. K. Könyvkiadó, 1998 és 1999

Napfény és szerelem. Olasz szerelmes versek
Válogatta, az előszót írta, fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Giovanni Pascoli: Messzi ünnep. Válogatott költemények – Festa lontana. Poesie scelte
A fordítás alapjául szolgáló kötet:
Giovanni Pascoli: Poesie, 1985
Összeállította, és részben fordította: Baranyi Ferenc
A bevezető tanulmányt írta: Madarász Imre
Eötvös József Könyvkiadó
Eötvös Klasszikusok 14. kötete. Kétnyelvű kiadás. Oktatási segédanyag

Trubadúrok és trouvèrek. Az udvari szerelem költészete
Összeállította, válogatta, az előszót és a jegyzeteket írta:
Szabics Imre
A verseket részben fordította: Baranyi Ferenc
Eötvös József Könyvkiadó
Eötvös Klasszikusok 15. kötete. Oktatási segédanyag

1999

Franco Cajani: Töprengés a szélben [versek] – Ipotesi nel vento [poesie]
Fordította: Baranyi Ferenc. A fordítást az eredetivel egybevetette: Szabó György
Széphalom Könyvműhely
Kétnyelvű kiadás

Fond rám karjaidat. Latin szerelmes versek
Válogatta és az előszót írta: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Maradj velem. Versek halhatatlan szerelmesekről
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc. Grafikák: Borza Vera
K. u. K. Könyvkiadó

Paolo Maurensig: A lüneburgi variáns. Regény
A mű eredeti címe: La variante di Lüneburg, 1993
Fordította: Baranyi Ferenc
Park Könyvkiadó

Puskin operái. Antológia Puskin operaszínpadra alkalmazott műveiből
Összeállította, gondozta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
Eötvös József Könyvkiadó
Eötvös klasszikusok 32. kötete. Oktatási segédanyag

Alekszandr Szergejevics Puskin: A szökőkutak hűvösében [versek]
– V prohlagye szladosztnoj fontanov [sztyihi]
Válogatta és az utószót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc. Bevezető tanulmány: Hima Gabriella
Eötvös József Könyvkiadó
Eötvös klasszikusok 35. kötete. Kétnyelvű kiadvány. Oktatási segédanyag

Szeretlek, kedvesem. Magyar szerelmes versek
Válogatta és az előszót írta, részben vers: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó, 1999 és 2003
Szép versek, szép köntösben

Várj reám. Orosz szerelmes versek
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Alfred de Vigny: A farkas halála. Válogatott költemények – La Mort du Loup. Poèmes choisis
A fordítás alapjául szolgáló kötet: Alfred de Vigny: Poèmes antiques et modernes, 1973
Összeállította, válogatta, az utószót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
Eötvös József Könyvkiadó
Eötvös Klasszikusok 24. kötete. Kétnyelvű kiadás. Oktatási segédanyag

2000

Baranyi Ferenc: A honfoglalás felszámolása
Verses széljegyzetek a tizenegy évszázad magyar történelméhez Válogatott versek
A belső grafikákat és a borító illusztrációját Bálványos Huba készítette
General Press Kiadó

Baranyi Ferenc: Anti-Orfeusz. Versek 1997–2000
Illusztrációk: Győrfi András. A szerző fotóját Oláh Andrea készítette
K. u. K. Könyvkiadó

Corrado Calabrò: A feladó ismeretlen [versek] – Mittente sconosciuta [poesie]
Fordította: Baranyi Ferenc. A fordítást az eredetivel egybevetette: Madarász Imre
Széphalom Könyvműhely
Kétnyelvű kiadás

Enyém vagy. Német szerelmes versek
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Édes bánat. Spanyol szerelmes versek
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Hans Habe [Békessy János]: A háló. Regény
A mű eredeti címe: Hans Habe: Das Netz
Fordította: T. Bíró Katalin. A verseket Baranyi Ferenc fordította
K. u. K. Kiadó

Őrizem a szemed. Versek szerelmes pillantásokról, bűvölő tekintetekről
Válogatta, az előszót írta, részben fordította és vers: Baranyi Ferenc. Grafikák: Czinke Ferenc
K. u. K. Kiadó
Giacomo Puccini: Tosca. Zenedráma három felvonásban, Tosca librettó – Tosca szövegkönyv
Szövegét Victorien Sardou Tosca című drámája alapján Giuseppe Giacosa és Luigi Illica írta.
Fordította: Baranyi Ferenc
Eötvös József Könyvkiadó. Kétnyelvű operaszövegkönyvek, 4. Oktatási segédanyag

2001

Baranyi Ferenc: Europarnasszus. Válogatott műfordítások
Előszó: Madarász Imre
K. u. K. Könyvkiadó
Kétnyelvű kiadás
(francia, olasz, angol, német, orosz, spanyol, román, szlovák költők versei eredeti nyelven és magyarul, valamint részletek a készülő Isteni Színjáték-fordításból)

Lorenza Franco: Meghatározatlan (versek) – Indefinito (poesie)
Fordította: Baranyi Ferenc. A fordítást az eredetivel egybevetette: Madarász Imre
Széphalom Könyvműhely
Kétnyelvű kiadás

Hans Habe [Békessy János]: A primadonna [regény]
A mű eredeti címe: Hans Habe: Die Primadonna
Fordította: Villányi György. Az operarészletek szövegeit részben Baranyi Ferenc fordította
K. u. K. Könyvkiadó
[Baranyi Ferenc fordításában: részletek Puccini: Tosca; Weber: A bűvös vadász; Richard Strauss: A Rózsalovag; Mozart: Figaro házassága (részben); Lortzing: Undine; Richard Strauss: Arabella; Spontini: A Vesta-szűz; Giordano: André Chénier; Verdi: Szicíliai vecsernye c. operájából]

Közelebb hozzád. Görög szerelmes versek
Válogatta és az előszót írta: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Mennék én utánad. Kínai szerelmes versek
Válogatta és az előszót írta: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Ó, jössz-e már? Szerelmes versek a világ minden tájáról
Válogatta, az előszót írta, fordította: Baranyi Ferenc
Grafikák: Borza Vera
K. u. K. Könyvkiadó

2002

Baranyi Ferenc: Dante a Lónyay utcában. Életrajzi jegyzetek, elbeszélések
[Életrajz és rövid válogatott bibliográfia p. 83–96]
Z-füzetek/91

Baranyi Ferenc: Színigazság, avagy a színek igazsága. Megverselt képek
A hátsó borítón: Antonio Proia portréfotója Baranyi Ferencről, és Baranyi Ferenc Haragszom című verse
Művészetbarátok Egyesülete

Baranyi Ferenc: Tájak, szerelmek. Versek
Borító és képek: Borza Vera
Megjelent a szerző magánkiadásában, 100 számozott példányban
Az 1995-ös kiadás mini könyv változata, fekete-fehér illusztrációkkal

Paola Capriolo: Híven szerettem [regény]
A mű eredeti címe: Vissi d'amore
Fordította: Sermann Eszter
[Az operaszöveg-betéteket fordította: Baranyi Ferenc]
Noran Könyvkiadó Kft.

Kapaszkodom beléd. Japán szerelmes versek
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
General Press
Szép versek, szép köntösben

Új élet, új stílus – Vita nuova, stil nuovo
Középkori olasz költők művei Baranyi Ferenc fordításában
A bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta: Madarász Imre
Eötvös József Könyvkiadó. Eötvös Klasszikusok 51. kötete. Oktatási segédanyag
Kétnyelvű kiadás

2003

A montmorency-i szerelmesek
Francia költők versei Baranyi Ferenc fordításában
A hátlapon a fordító portréfotója (Tóth István felvétele), valamint Claire Anna Magnes és Madarász Imre ajánló sorai
Hungarovox Kiadó

Az én szerelmem. Osztrák szerelmes versek
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Georges Bizet: Carmen – Carmen
Szövegét Prosper Mérimée alapján Henri Meilhac és Ludovic Halévy írta. Fordította: Baranyi Ferenc
Eötvös József Könyvkiadó. Kétnyelvű operaszövegkönyvek, 6. Oktatási segédanyag

Georges Bizet: A gyöngyhalászok – Les pêcheurs de perles
Szöveg: Eugène Cormon és Michel Carré
Fordította: Baranyi Ferenc
Eötvös József Könyvkiadó. Kétnyelvű operaszövegkönyvek, 7. Oktatási segédanyag

Franco Cajani: A dal történelem lesz [versek] – La poesia si fa storia [poesie]
Versek a Diavoli & Draghi (Ördögök & Sárkányok) című kötetből, 2003
Fordította: Baranyi Ferenc. A fordítást az eredetivel egybevetette: Madarász Imre
Széphalom Könyvműhely
Kétnyelvű kiadás

Szenvedély. Latin-amerikai szerelmes versek
Válogatta, az előszót írta, részben fordította: Baranyi Ferenc
General Press Kiadó
Szép versek, szép köntösben

Szerelem és nemes szív
Olasz költők versei Baranyi Ferenc fordításában. Előszó: Madarász Imre
Hungarovox Kiadó
A hátlapon Búza Barna Baranyi Ferencről készült plakettjének repró-fotója (Markovics Ferenc)

BARANYI FERENC KÜLFÖLDÖN MEGJELENT KÖTETE

Ferenc Baranyi: Dal Danubio soffia il vento
poesie scelte (1962–1992)
Dunáról fúj a szél
Válogatott versek (1962–1992)
Testo introduttivo di franco Cajani. Illustrazioni di Piero Gauli
La poesie sono state tradotte da Rolando Certa, Marinka Dallos, Luciano Luisi, Dante Maffia, Paolo Santarcangeli, Maya Scheggia, Aldo Severini, Jole Tognelli, Gianni Toti
Edizioni GR Besana Brianza, 1992
Kétnyelvű kiadás

BARANYI FERENCRŐL

Szerelmes élet. Baranyi Ferenc pályafutása a sajtó tükrében
A kötetet szerkesztette: Németh János István
Mikszáth Kiadó, 2000

Összeállította: *Snéden Norina*

A HUNGAROVOX KIADÓ AJÁNLATA

Anga Mária: Hajnalt terítek ágyamon *(versek)*

Balla László: Lali az oroszlánbarlangban *(ifjúsági regény)*

Banos János: Fekete sebek *(versek)*

Banos János: Kiböjtölt vendég *(versek)*

Baumholczer Tamás: Statiszták, filmek, forgatások *(Egy statisztaszervező eml.)*

Baumholczer Tamás: Leánykérés a zártosztályon *(novellák)*

Bodnár Erzsébet: Oroszország a 18–19. században *(tanulmányok)*

Czegő Zoltán: Hetednap után *(versek)*

Czegő Zoltán: Unokás zsoltárok *(esszék)*

Csoóri Sándor: Így lásson, aki látni akar *(Válogatott versek magyar–olasz nyelven, Sztanó László fordításában)*

Gángoly Attila–Novák Valentin: Zsír Balázs *(pikareszk regény)*

Gera Pál: Állatkerti történetek

Györffy László: Honi látószög *(Helyzetjelentések Magyarországról)*

B. Horváth István: Kicsiknek, nagyobbaknak, még nagyobbaknak *(versek)*

Jankowska Radoslawa: Kard, test, toll *(versek)*

Jánosi András: Az utolsó ticket *(regény a szerző rajzaival)*

Kaiser László: Dr. Hársing Lajos. Hivatása szinkrondramaturg *(interjú, emlékezés)*

Kaiser László: Magyar Ferenc *(életinterjú)*

Kaiser László: Összes ajtómat kitárom *(versek)*

Kaiser László–Jánosi András: Üdvözlet a vándornak *(verses-grafikai album)*

Kassai Franciska: Sírdogál a Szépség *(versek)*

Kolozsvári Papp László: Kleotéra története *(novellák)*

Koppány Zsolt: Amikor a belgák tolatnak *(elbeszélések)*

Kósa Márton: Adj a légynek egy esélyt! *(novellák)*

Madarász Imre (szerk.) Machiavelli öröksége. *(tanulmányok)*

Madarász Imre: Az érzékek irodalma. Erotográfia és pornográfia az olasz irodalomban *(tanulmányok)*

Madarász Imre: „Kik hallgatjátok szerteszórt dalokban…” Olasz klasszikusok – mai olvasók *(tanulmányok)*

Madarász Imre: „Költők legmagasabbja” *(Dante-tanulmányok)*

Madarász Imre: Letérés. Történet a múlt évezredből *(regény)*

Madarász Imre: „Örök megújhodások" Születés, újjászületés, feltámadás az olasz irodalomban *(tanulmányok)*

Madarász Imre: Századok, könyvek, lapok *(Magyar és világirodalmi tanulm.)*

Madarász Imre: Vittorio Alfieri életműve felvilágosodás és Risorgimento, klasszicizmus és romantika között *(monográfia)*

Major János: Hazatérés *(versek)*

Martin József: Március idusától az aradi Golgotáig *(Lapozgató az 1848–49-es forradalom és szabadságharc sajtójából)*

Mátyás István: Csillag dalok *(versek)*

Milley Tóth Ferenc: A karmester vár *(versek)*

Nagy Gábor: Nem is tudom… Műemlékvédelmi és más írások

Nemeskürty István: Elérhetetlen, tündér csalfa cél
Vörösmarty tündérjátéka, a Csongor és Tünde *(tanulmány)*

Paládi Zsolt: Szakszerű felszabadítás *(novellák)*

Pető Kovács Júlia: Szépen nézz rám, Uram Isten! *(versek)*

Pintér Gábor: Eltévedt csillag *(versek)*

Rakos Miklós: A magyar hegedűjáték az európai zenekultúrában *(tanulmányok)*

Reményik László: Életbajnokok *(interjúk)*

Rózsa Pál–Kaiser László: Ludas Matyi. Zenés játék Fazekas Mihály elbeszélő költeménye alapján *(kottás–szöveges kiadvány)*

Rózsa Pál: Üdvözlet a vándornak. Dalok Kaiser László verseire

Rózsa Pál: Kantáta Bajcsy-Zsilinszky Endre emlékére

Solymár József: Mátyás, a sosemvolt királyfi *(ifjúsági regény)*

Szappanos Gábor: Apokrif történetek. Novellák egy hétre

Szappanos Gábor: Szárazbabódi dekameron *(elbeszélések)*

Szervác József: Aszály előtt. Átdolgozás *(versek)*

Szervác József: Végnapjaim története ... és más egyéb furcsalmak

Temesi Ferenc: Gabo meg a halál *(kisprózák, tárcák, tárcanovellák, publicisztika)*

Tusnády László: Kortársunk, Kossuth Lajos *(tanulmányok)*

A könyvek megrendelhetők a kiadónál:
1137 Budapest, Radnóti M. u. 11.
Telefon: 340-0859, fax: 239-0578